

UJEDNAČAVANJE SUDSKE PRAKSE OPĆINSKIH I ŽUPANIJSKIH SUDOVA

Priručnik za polaznike/ice

Izrada obrazovnog materijala:

Ana Garačić

Predsjednica Kaznenog odjela Vrhovnog sud Republike Hrvatske

Zagreb, studeni 2017.

Copyright 2017.

Pravosudna akademija

Ulica grada Vukovara 49, 10 000 Zagreb, Hrvatska

TEL 00385(0)1 371 4540 FAKS 00385(0)1 371 4549 WEB www.pak.hr

SADRŽAJ

1. UVODNE NAPOMENE.....	4
1.1. Ujednačavanje sudske prakse – općenito	4
1.2. Ravnomjerna dodjela predmeta u rad	5
2. DOSTUPNOST SUDSKE PRAKSE	7
2.1. Supra	7
2.2. SupraNova.....	7
3. ZAKONODAVNI OKVIR.....	10
3.1. Zakon o sudovima.....	10
3.2. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima	11
4. UJEDNAČAVANJE SUDSKE PRAKSE DONOŠENJEM PRAVNIH SHVAĆANJA	12
5. UJEDNAČAVANJE SUDSKE PRAKSE DONOŠENJEM ZAKLJUČAKA SA ZAJEDNIČKIH SASTANKA VRHOVNOG SUDA S PREDSJEDNICIMA SUDSKIH ODJELA SVIH ŽUPANIJSKIH SUDOVA.....	13
5.1. Zaključak 1. (čl. 264. stavak 1. KZ/11 - nedozvoljena trgovina)	13
5.2. Zaključak 2. (čl. 111. toč. 2., čl. 117. st. 2., čl. 118. st. 2. čl. 119. st. 2., čl. 154. st. 1. toč. 2., čl. 165. st. 1. i čl. 166. st. 1. i 2. KZ/11).....	15
5.3. Zaključak 3. (čl. 234. st. 2. KZ/11 – neovlaštena uporaba tuđe pokretne stvari)	18
6. UJEDNAČAVANJE SUDSKE PRAKSE EDUKACIJOM SUDACA SVIH RAZINA	21
6.1. Zakon o sudovima za mladež.....	21
6.2. Kazneni zakon	23
6.3. Zakon o kaznenom postupku	26
7. ANALIZA UKIDNIH ODLUKA.....	48

1. UVODNE NAPOMENE

U ovom priručniku prvenstveno ukazujemo na primjenu odredbi Kaznenog zakona, Zakona o kaznenom postupku, Zakona o sudovima za mladeži.

Priručnik slijedi sudsku praksu nabrojanih zakona kronološkim redom prema člancima pojedinih zakona.

U priručniku su korištene kratice:

KZ/11 – Kazneni zakon

ZSM – Zakon o sudovima za mladež

ZKP/08 – Zakon o kaznenom postupku

ZPSKS-EU – Zakon o pravosudnoj suradnji s državama članicama Europske unije.

1.1. Ujednačavanje sudske prakse – općenito

Ujednačavanje kaznene sudske prakse u odnosu na odluke svih sudova, prvostupanjskih općinskih i drugostupanjskih županijske danas je povezano s niz poteškoća jer ne postoji jedan apelacioni sud koji bi kao drugostupanjski sud ujednačavao praksu svih općinskih sudova u Republici Hrvatskoj

Vrhovni sud Republike Hrvatske odlučuje samo o žalbama na odluke županijskih sudova i ujednačava njihovu sudsku praksu ali ne može utjecati na praksu općinskih sudova, jedino preko izvanrednih pravnih lijekova čiji je doseg ograničen.

Ujednačena sudska praksa u odnosu na odluke svih sudova, općinskih i županijske, doprinijelo bi se pravnoj sigurnosti građana, a time i ugledu sudstva u cjelini.

Ovaj nedostatak pokušalo se donekle ublažiti izmjenama i dopunama Sudskoga poslovnika i uvođenjem algoritma kružne dodjele za kaznene predmete koji se rješavaju u drugome stupnju. Tim načinom dodjele predmeta u rad ipak nije riješen osnovni problema, ujednačavanje prakse općinskih sudova, nego je umanjen eventualni utjecaj lokalne sredine na rad sudova.

1.2. Ravnomjerna dodjela predmeta u rad

Kazneni odjel Vrhovnog suda će od 1. travnja 2017. također je započeti s primjenom sustava eSpis za upravljanje i rad na sudskim predmetima. Primjena tog sustava donosi određene promjene u organizaciji rada u Kaznenom odjelu, ali i u drugim odjelima Vrhovnog suda (pisarnicama). Značajnije promjene se odnose na način dodjele predmeta u rad, izvješća za praćenje rada te će osnovni podaci o predmetima biti dostupni javnosti putem usluge ePredmet. Dodjela predmeta u rad odvijat će se primjenom algoritma za automatsku dodjelu predmeta sustava eSpis, uvažavajući definirana pravila:

- 1.) Dodjela predmeta odvija se automatski prilikom osnivanja predmeta u eSpisu
- 2.) Osnivanje predmeta u eSpisu obavlja Kaznena pisarnica
- 3.) Osnivanje predmeta u eSpisu obavlja se prema redoslijedu zaprimanja spisa u Prijemnoj pisarnici (spisu se u Prijemnoj pisarnici na prijemni štambilj pored datuma upisuje podbroj upisa u Prijemnu knjigu)
- 4.) Sustav automatski dodjeljuje predmet u rad izvjestitelju
- 5.) Suci moraju dobiti podjednak broj predmeta u rad u svakoj od definiranih „grupa za dodjelu“
- 6.) Suci mogu dobiti u rad samo onu vrstu predmeta na kojima im je određen rad godišnjim rasporedom (primjerice, Kžm i Kžzd upisnici)
- 7.) Izračun broja dodijeljenih predmeta uvažava oslobođenja sudaca (primjerice, za suca s oslobođenjem 50% svaki predmet koji mu se dodijeli u rad se vrednuje kao 2 predmeta)
- 8.) Kod prijelaza u novo razdoblje (novu kalendarsku godinu), postaviti će se početni brojači u eSpisu kako bi se broj dodijeljenih predmeta izjednačio i na duže razdoblje od godine dana (suci koji su dobili najmanje predmeta u određenoj grupi, imat će početno stanje 0, dok će sucima koji su dobili više predmeta početno stanje biti uvećano za razliku u broju predmeta)

Iznimke u kojima se ne primjenjuje algoritam za automatsku dodjelu predmeta ili se djelomice primjenjuje su:

- predmeti u kojima je VSRH već ranije ukinuo odluku i predmet vratio nadležnom sudu, kada će se spis u povodu nove žalbe vrati VSRH dodjeljuje su u rad istom izvjestitelju
- izvanredne dodjele predmeta sudskim savjetnicima na temelju naloga predsjednika odjela
- ako se iz jednog spisa predmeta formira više predmeta u Vrhovnom sudu, samo se prvi takav predmet dodijeli primjenom algoritma za nasumičnu dodjelu, a svi ostali predmeti dodjeljuju se istom izvjestitelju
- ako je povodom žalbe na presudu preinačena prvostupanjska presuda na način da je određen istražni zatvor (obligatoran), novoformirani predmet II Kž dodjeljuje se u rad savjetniku toga vijeća

- ako je sudac otišao sa suda njegovi predmeti se uzimaju kao novi priliv i upućuju na redovitu automatsku dodjelu
- ako se novom sucu formira referada on dobiva predmete do prosjeka koji su dobili drugi suci u prethodnih 12 mjeseci po grupama predmeta, a nakon toga redovitom automatskom dodjelom ravnomjerno s ostalim sucima u tekućoj godini, na način da mu se broj primljenih predmeta smatra jednakim broju predmeta kao kod suca koji je primio najmanje predmeta u pojedinoj grupi u toj godini.

Ovi izuzeci od automatske kružne dodjele spisa još su brojniji kada je riječ o drugostupanjskim županijskim sudovima koji odlučuju o žalbama na odluke općinskih sudova, no svi općinski sudovi ne rade sve vrste predmeta, npr. svi općinski sudovi ne rade maloljetničke predmete, čime se ujednačena dodjela narušava.

Da bi sudsku prasku mogli uspješno ujednačavati ona najprije mora biti dostupna svim sucima, što znači da mora biti objavljena. Osim toga mora postojati zakonodavni okvir koji danas postoji samo djelomice.

2. DOSTUPNOST SUDSKE PRAKSE

Za uspješno ujednačavanje sudske prakse potrebno je najprije učiniti je dostupnom svima sucima, sudskim savjetnicima, te pravnoj i općoj javnosti.

2.1. Supra

Uz pomoć sredstava Europske unije i upornim nastojanjem Vrhovnoga suda sudska praksa je u velikoj mjeri dostupna putem intraneta ili javnoga web-a.

Vrhovni sud Republike Hrvatske predstavio je javnosti u srijedu 17. prosinca 2003. novi sustav objavljivanja sudske prakse – SuPra

Dostupnost prakse Vrhovnoga suda je izrazita jer se sve odluke Vrhovnoga suda anonimiziraju i indeksiraju, a nakon toga objave na javnome web-u što je jedinstvena europska praksa.

Praksa nižih sudova: visokih sudova, županijskih i općinskih djelomice se objavljuje na internetu, a unatrag dvije godine najvećim dijelom je dostupna na Intranetu tko da je mogu svi koristiti na svojim sudovima putem lozinki koje su određene za tu svrhu.

2.2. SupraNova

Objavom sudskih odluka na Intranetu omogućeno je samo-ujednačavanje ili tzv. horizontalno ujednačavanje sudske prakse. Kako su sve odluke dostupne očekuje se da suci kada rješavaju neki pravni slučaj prouče sudsku praksu drugih sudova o istoj stvari kako bi provjerili ispravnost ili pogrešnost vlastitog tumačenja zakona. Trenutno je na intranetu objavljeno više od milijun različitih odluka koje se mogu pretraživati po ključnim riječima, stvarnom ili zakonskom kazalu.

Cilj:

- ujednačena sudska praksa

Kako ga postići:

- dostupnost sudske prakse svim sucima, općoj i pravnoj javnosti – internet – Portal sudske prakse
- dostupnost sudske prakse svim sucima – intranet – SupraNova

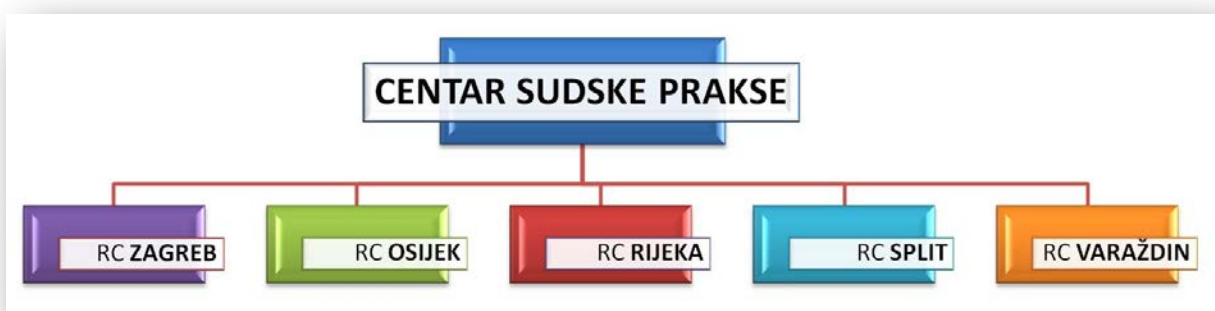
- zakonodavno okvir – Zakon o sudovima (čl. 27. i čl. 43. ZOS)

Početkom 2011. godine pokrenuli smo novi projekt objave sudske prakse – SupraNova

- danas taj projekt uz manje izuzetke obuhvaća sve sudove u RH
- njegov cilj je postignut tzv. horizontalno ujednačavanje sudske prakse

Centar sudske prakse

- Sjedište u Vrhovnom sudu Republike Hrvatske
- Regionalni centri Zagreb, Osijek, Rijeka, Split i Varaždin

Objava punog teksta odluke - intranet

- Digitalno potpisivanje sudske odluke
- Siguran nadzor razmjene podataka među sudovima
- Povezivanje odluka prema stupnju donošenja
- Osobni privatni podaci na internetu su anonimizirani
- Objava pravnih stajališta tzv. sentenci
- Povezivanje sa tekstovima propisa (Narodne novine i Cadial)
- Povezivanje sa e –Spis aplikacijom
- Arhiviranje sudskih odluka

SupraNova i eSpis

- Dva neovisna i različita sustava za evidenciju istih i/ili sličnih podataka o odluci

- Unapređenje sustava SupraNova i eSpis
- Smanjenje opterećenja krajnjih korisnika i olakšan rad
- Jednostavnija administracija
- Točnost i usklađenost podataka
- Jedinstvenost podataka
- Rad u jednom sustavu za zapisničare (eSpis)
- Integracijom je omogućeno da se ta dva procesa spoje u jedan pa nije potrebno još jednom unositi i digitalno otpreмати odluku kroz SupraNova aplikaciju

3. ZAKONODAVNI OKVIR

3.1. Zakon o sudovima

Zakonodavni okvira koji se tiče ujednačavanja sudske prakse propisan je u Zakonu o sudovima, a od tri odredbe dvije su u 2015. godini izmijenjene i dopunjene. Tako je propisano da je:

Viši sud dužan je nižem sudu ukazati na nedostatke koje je uočio prigodom odlučivanja o pravnom lijeku ili na drugi način.

Viši sud može tražiti od nižeg suda podatke u svezi s primjenom zakona, problemima koji se javljaju u suđenju, praćenju i proučavanju sudske prakse te druge podatke, a može izvršiti i neposredan nadzor nad radom tog suda i pojedinih sudaca, kao i organizirati zajedničke sastanke radi razmatranja navedenih pitanja.

Vrhovni sud Republike Hrvatske će radi razmatranja spornih pravnih pitanja koja se odnose na drugostupanjsko sudovanje, u svrhu ujednačavanja sudske prakse, svakih šest mjeseci, a po potrebi i češće, organizirati zajednički sastanak s predsjednicima sudskih odjela svih županijskih sudova. Zaključci sa sastanka objavit će se na internetskoj stranici Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

Viši sud prigodom provedbe ovlaštenja iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka ne smije ni na koji način utjecati na neovisnost i slobodu suda nižeg stupnja u donošenju odluke u pojedinom predmetu.¹

Kada je riječ o sjednicama sudskih odjela:

Na sjednicama sudskog odjela razmatraju se pitanja od interesa za rad odjela, a posebice organizacija unutarnjeg poslovanja, sporna pravna pitanja, ujednačavanje sudske prakse i pitanja važna za primjenu propisa iz pojedinih pravnih područja te praćenje rada i stručnog usavršavanja sudaca, sudskih savjetnika i sudačkih vježbenika raspoređenih na rad u odjel.

Na sjednicama sudskih odjela županijskog suda, Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske, Visokog upravnog suda Republike Hrvatske i Visokog prekršajnog suda Republike Hrvatske razmatraju se i pitanja od zajedničkog interesa za sudove nižeg stupnja s područja tih sudova.

Na sjednici odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske razmatraju se pitanja od zajedničkog interesa za pojedine ili sve sudove s područja Republike Hrvatske te se razmatraju i daju mišljenja o nacrtima propisa iz pojedinoga pravnog područja.²

¹ Članak 27. (NN 33/15) Zakona o sudovima

² Članak 38. Zakona o sudovima

3.2. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima

Kada je riječ o Vrhovnom sudu Republike Hrvatske:

U Vrhovnom sudu Republike Hrvatske osnivaju se sljedeće ustrojstvene jedinice: Ured predsjednika, Kazneni odjel, Građanski odjel, ustrojstvene jedinice za praćenje, proučavanje i bilježenje sudske prakse pri odjelima te za praćenje i proučavanje sudske prakse sudova pri Vijeću Europe i Europske unije, Centar sudske prakse te ustrojstvene jedinice za poslove sudske uprave.

Građanski odjel obuhvaća područja građanskog, trgovačkog i upravnog prava.

Kazneni odjel obuhvaća područja kaznenog i prekršajnog prava te stegovnih postupaka prema propisima o odvjetništvu i javnom bilježništvu.

Suci se raspoređuju u odjele godišnjim rasporedom poslova.

Centar sudske prakse prati, analizira i objavljuje sudsku praksu sudova u Republici Hrvatskoj i praksu sudova koji odlučuju na razini Vijeća Europe i Europske unije. Voditelj Centra sudske prakse je sudac Vrhovnog suda Republike Hrvatske određen godišnjim rasporedom poslova.

Centar sudske prakse djeluje i kroz područne centre pri županijskim sudovima u Osijeku, Rijeci, Splitu, Varaždinu i Zagrebu, čije voditelje imenuje predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske iz reda sudaca županijskog suda uz prethodno mišljenje predsjednika suda pri kojem Centar sudske prakse djeluje.

Unutarnje ustrojstvo i način rada Centra sudske prakse pobliže se uređuje Poslovníkom o radu Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

U Uredu predsjednika obavljaju se poslovi sudske uprave, poslovi međunarodne suradnje, poslovi izobrazbe sudaca i poslovi protokola za potrebe toga suda.

Na poslove protokola Vrhovnog suda Republike Hrvatske na odgovarajući se način primjenjuju propisi o protokolu Hrvatskoga sabora i Vlade Republike Hrvatske. Vrhovni sud može za svoje poslove protokola upotrebljavati objekte koji su u tu svrhu na raspolaganju Hrvatskom saboru i Vladi Republike Hrvatske.

Unutarnje ustrojstvo Vrhovnog suda Republike Hrvatske pobliže se uređuje Poslovníkom tog suda i Sudskim poslovníkom, sukladno zakonu. Poslovník Vrhovnog suda Republike Hrvatske donosi predsjednik suda nakon pribavljenog mišljenja Opće sjednice.³

³ Članak 43. (NN, 33/15)

4. UJEDNAČAVANJE SUDSKE PRAKSE DONOŠENJEM PRAVNIH SHVAĆANJA

Ujednačavanje sudske prakse donošenjem pravnih shvaćanja uobičajena je praksa Vrhovnoga suda i nekih viših i županijskih sudova.

Donošenje pravnih shvaćanja danas je predviđeno u članku 38. Zakonu o sudovima u dijelu koji govori o unutarnjem ustrojstvu sudova, gdje je opisan način rada sudske uprave i sudskih odjela.

Pravno shvaćanje prihvaćeno na sjednici sudskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske, Upravnog suda Republike Hrvatske, Visokoga prekršajnog suda Republike Hrvatske, Visokoga trgovačkog suda Republike Hrvatske i županijskog suda obvezno je za sva drugostupanjska vijeća ili suce pojedince toga odjela.

To znači da donesena pravna shvaćanja nisu obvezna za niže sudove nego ona prema njima djeluju samo snagom vlastite uvjerljivosti. Međutim, potrebno je navesti da niži sudovi u pravilu prihvaćaju pravna shvaćanja donesena o strane viših sudova, nekad zbog toga što se s njima slažu, a ponekad možda i radi bojazni da bi im suprotna odluka, u slučaju podnošenja pravnoga lijeka, mogla biti ukinuta jer je sudac u svojoj odluci izrazio pravno shvaćanje koje nije sukladno onomu koje je donio viši sud koji će o istoj stvari odlučivati u povodu izjavljenog pravnome lijeka.

Čini nam se da je donošenje pravnih shvaćanja neophodno za ujednačavanje sudske prakse kada je pravna norma nedovoljno jasna tako da daje mogućnosti za dvojaka tumačenja. Sigurno bi bilo daleko bolje da su pravni propisi tako sročeni da ne ostavljaju nikakvu dvojbu oko toga što je zakonodavac određenom pravnom normom želio postići, no kako često puta nije tako donošenje pravnog shvaćanja spasonosno je rješenje kojim se pridonosi boljoj primjeni prava.

Donošenje pravnih shvaćanja je neophodno ne samo kod nedorečenih pravnih normi nego i onda kada sudovi istu pravnu normu različito tumače i primjenjuju pa se pravnim shvaćanjem ujednačava sudska praksa, a građani se u svom pravnom položaju izjednačuju pred zakonom.

Kako je edukacija u pravcu ujednačavanja sudske prakse permanentna u 2018. godini nastaviti ćemo s edukacijom u svim pravcima kao i ranije.

Prošle 2017. godine obradili smo pravna shvaćanja koja su donesena do studenoga 2016. godine, a s takvom praksom ćemo nastaviti i nakon donošenja novih pravnih shvaćanja.

5. UJEDNAČAVANJE SUDSKE PRAKSE DONOŠENJEM ZAKLJUČAKA SA ZAJEDNIČKIH SASTANKA VRHOVNOG SUDA S PREDsjedNICIMA SUDSKIH ODJELA SVIH ŽUPANIJSKIH SUDOVA

Prema odredbi članka 27. Zakona o sudovima Vrhovni sud Republike Hrvatske će radi razmatranja spornih pravnih pitanja koja se odnose na drugostupanjsko sudovanje, u svrhu ujednačavanja sudske prakse, svakih šest mjeseci, a po potrebi i češće, organizirati zajednički sastanak s predsjednicima sudskih odjela svih županijskih sudova. Zaključci sa sastanka objavit će se na internetskoj stranici Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

Donošenje ovih zaključaka pridonosi ujednačavanju jer smo primijetili da se suci drže pravnih stavova koji su u zaključcima izneseni. Za sada nismo primijetili da postoje odstupanja što je i razumljivo jer se zaključci donose samo o onim pravnim problemima oko kojih se postigne jednoglasnost svih predsjednika Kaznenih odjela Županijskih sudova.

Zaključci sa sastanka predsjednika Kaznenih odjela Županijskih sudova s predsjednicama vijeća i Službom evidencije Vrhovnog suda Republike Hrvatske koji je održan **2. lipnja 2017.** u Vrhovnom sudu Republike Hrvatske:

5.1. Zaključak 1. (čl. 264. stavak 1. KZ/11 - nedozvoljena trgovina)

Ne čini kazneno djelo nedozvoljene trgovine počinitelj koji je u studenome 2014. godine prodao 22 kutije duhana u listu jer je tek stupanjem na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o trošarinama iz 2015. godine duhan u listu kao duhanska sirovina, postaje robu čiji je promet ograničen.

Primjer iz sudske prakse br. 1:

„Ne čini kazneno djelo nedozvoljene trgovine iz čl. 264. st. 1. Kazneni zakon – („Narodne novine“ br: 125/11., 144/12., 56/15. i 61/15. – dalje u tekstu: KZ/11) okrivljenik koji je u studenom 2014. godine prodao drugoj osobi ukupno 22 kartonske kutije ispunjene duhanom u listu težine oko 2640 kg za novčani iznos od 25 kn po kilogramu, jer se ne radi o prodaji robe čiji je promet u to vrijeme bio zabranjen ili ograničen. Duhan u listu ne predstavlja duhansku prerađevinu u smislu odredbe čl. 70. Zakona o trošarinama (NN, br: 22/13., 32/13. i 81/13.) i prilikom puštanja u potrošnju na teritoriju Republike Hrvatske ne mora biti sukladno čl. 78. st. 1. Zakona o trošarinama označen duhanskim markicama Ministarstva financija. Dana 18. rujna 2015. stupio je na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o trošarinama (NN, br. 100/15.) koji u čl. 28. propisuje obvezu upisa u registar trošarinskih obveznika i

posebne mjere nadzora nad ubranim duhanom, gdje se duhan u listu smatra duhanskom sirovinom i zaštićenom robom, koja se ne može prodavati bez posebnog odobrenja za promet duhanskom sirovinom. Tek nakon donošenja toga Zakona duhan u listu kao duhanska sirovina, predstavlja robu čiji je promet ograničen i prodaja duhana u listu, bez posebnog odobrenja za promet duhanskim sirovinama, bila bi radnja počinjenja kaznenog djela iz čl. 264. st. 1. KZ/11.“ Županijski sud u Bjelovaru, KŽ-133/15 od 10. prosinca 2015.

Članak 28. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o trošarinama (NN, br. 100/15.)

Iza članka 73. dodaje se naslov i članci 73.a, 73.b i 73.c koji glase:

»Obveza upisa u registar trošarinskih obveznika i posebne mjere nadzora nad ubranim duhanom

Članak 73.a

(1) Obvezi prijave djelatnosti i registracije trošarinskih obveznika, ishođenju posebnog odobrenja za poslovanje te posebnim mjerama nadzora, osim osoba koje posluju s duhanskim prerađevinama, podliježu i sve fizičke i pravne osobe koje namjeravaju posjedovati, skladištiti, obavljati promet ili na bilo koji drugi način činjenično ili pravno raspolagati duhanom koji je ubran, neovisno o stupnju njegove prerade ili obrade, a koji se u smislu članaka 70. – 73. ovoga Zakona ne smatra duhanskom prerađevinom (u daljnjem tekstu: duhanska sirovina), što obuhvaća i isključivo obavljanje financijskih transakcija ili radnji koje podrazumijevaju izdavanje, potvrđivanje ili ovjeravanje bilo koje knjigovodstvene ili računovodstvene isprave, sklapanje ugovora ili sudjelovanje u ugovornim odnosima ili izdavanje, potvrđivanje ili ovjeravanje prijevozne ili neke druge isprave u svojstvu kupca, prodavatelja, posrednika, primatelja ili pošiljatelja.

(2) Obveza upisa u registar trošarinskih obveznika i ishođenja posebnog odobrenja za poslovanje s duhanskom sirovinom ne odnosi se na osobe koje isključivo obavljaju djelatnost prijevoza duhanske sirovine, kao ni na osobe koje sukladno posebnim propisima imaju status proizvođača duhana ili obrađivača duhana te koje u svemu postupaju u skladu s tim propisima. Posebnim propisima smatraju se propisi kojima se uređuje postupanje s duhanom u proizvodnji, otkupu, obradi i/ili prometu duhanom, osim propisa o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda (u daljnjem tekstu: duhanski propisi).

(3) Obveza ishođenja posebnog odobrenja za poslovanje s duhanskom sirovinom ne odnosi se na ovlaštenog držatelja trošarinskog skladišta – proizvođača duhanskih prerađevina.

(4) Uz prijavu za upis u registar trošarinskih obveznika istodobno se podnosi i zahtjev za izdavanje posebnog odobrenja za poslovanje s duhanskom sirovinom. Odobrenjem za poslovanje s duhanskom sirovinom mogu se odrediti dodatne mjere nadzora skladištenja i kretanja duhanske sirovine.

(5) Odobrenje za poslovanje s duhanskom sirovinom donosi carinski ured nadležan prema sjedištu, odnosno prebivalištu podnositelja zahtjeva koji ispunjava sljedeće uvjete:

1. obavlja djelatnost u vezi s duhanskom sirovinom u skladu s propisanim uvjetima i ima sjedište, podružnicu, odnosno prebivalište u Republici Hrvatskoj
2. pravodobno i u cijelosti podmiruje trošarinske, porezne i carinske obveze
3. nije teže kršio ili nije ponavljao kršenje odredbi trošarinskih, poreznih, carinskih propisa i drugih propisa kojima se uređuje postupanje s duhanskom sirovinom

4. prije izdavanja odobrenja položi instrument osiguranja plaćanja trošarine i
5. vodi evidencije o poslovanju s duhanskom sirovinom.
- (6) Skladištenje duhanske sirovine može se obavljati samo u skladištu čiji je rad dopustio nadležni carinski ured izdavanjem odobrenja za poslovanje s duhanskom sirovinom. U skladištu čiji je rad dopušten odobrenjem za poslovanje s duhanskom sirovinom može se skladištiti duhan samo tog korisnika odobrenja. U skladištu nije dopušteno dodatno prerađivati, obrađivati ili modificirati duhan.
- (7) Nadležni carinski ured prije donošenja odobrenja za poslovanje s duhanskom sirovinom mora utvrditi vjerodostojnost činjenica i podataka navedenih u zahtjevu iz stavka 4. ovoga članka te na licu mjesta utvrditi jesu li ispunjeni uvjeti za izdavanje odobrenja. Ako se utvrdi da podnositelj zahtjeva ne ispunjava propisane uvjete, nadležni carinski ured odredit će rok za otklanjanje nepravilnosti.
- (8) Odobrenje za poslovanje s duhanskom sirovinom izdaje se na ime podnositelja zahtjeva bez prava prijenosa na drugu osobu. Odobrenje kojim se usvaja zahtjev postaje izvršno danom dostave.
- (9) Nakon ishoda pravomoćnog odobrenja za poslovanje s duhanskom sirovinom obavlja se upis u registar trošarinskih obveznika i osoba iz stavka 1. ovoga članka može početi poslovati s duhanskom sirovinom.
- (10) Ministar financija pravilnikom propisuje posebnosti provedbe ovoga članka.

5.2. Zaključak 2. (čl. 111. toč. 2., čl. 117. st. 2., čl. 118. st. 2. čl. 119. st. 2., čl. 154. st. 1. toč. 2., čl. 165. st. 1. i čl. 166. st. 1. i 2. KZ/11)

Za obilježje kaznenih djela (čl. 111. toč. 2., čl. 117. st. 2., čl. 118. st. 2. čl. 119. st. 2., čl. 154. st. 1. toč. 2. i čl. 166. st. 1. i 2. KZ/11) koja su počinjena prema osobi koja je posebno ranjiva zbog njezine dobi činjenični opis treba sadržavati u čemu se ta ranjivost sastoji, a nije dovoljno navesti samo da je riječ o djetetu ili maloljetnoj osobi ili navesti samo drugu odrednicu životne dobi žrtve.

Primjer iz sudske prakse – br. 2:

„Iako optuženik uvodno ističe i žalbenu osnovu povrede kaznenog zakona, o tome u obrazloženju žalbe ne navodi razloge. Međutim, ispitujući prvostupanjsku presudu u povodu žalbi, a po službenoj dužnosti u smislu čl. 476. st. 1. toč. 2. ZKP/08, ovaj Vrhovni sud nalazi da je zbog obavezne primjene blažeg zakona u smislu čl. 3. st. 3. KZ/11, povrijeđen zakon na optuženikovu štetu. Naime, dana 1. siječnja 2013. stupio je na snagu novi Kazneni zakon prema kojem kazneno djelo silovanja iz čl. 188. st. 1. i 4. KZ/97 ima svoj pravni kontinuitet u teškom kaznenom djelu protiv spolne slobode iz čl. 154. st. 2. KZ/11, pod uvjetom da su ostvarene kvalifikatorne okolnosti naznačene u st. 1. tog članka. Međutim, za ostvarenje kvalificiranog oblika kaznenog djela silovanja više nije dovoljna sama činjenica maloljetnosti žrtve, već i da je ona zbog svoje dobi bila posebno ranjiva, kako je to propisano u čl. 154. st. 1. toč. 2. KZ/11. U konkretnom slučaju, iz činjeničnog opisa predmetnog kaznenog djela, onako kako ga je naznačio državni odvjetnik, a prihvatio prvostupanjski sud, takve okolnosti ne proizlaze, dapače, u činjeničnom opisu

kaznenog djela nije naveden niti datum rođenja oštećenice, što je odlučeno za utvrđenje njezine dobi i predstavlja obilježje kvalificiranog oblika kaznenog djela. Kod takvog stanja stvari, podvodeći konkretni činjenični opis kaznenog djela pod norme novog Kaznenog zakona, proizlazi da je optuženik ostvario elemente bića osnovnog kaznenog djela silovanja, time da se dob oštećenice (16 godina) može cijeliti kao otegotna okolnost pod kojom je to kazneno djelo počinjeno. Slijedom navedenog, kriminalno djelovanje optuženika trebalo je pravno označiti kao kazneno djelo silovanja iz čl. 153. st. 1. u vezi čl. 152. st. 1. KZ/11 za koje je predviđena znatno blaža kazna zatvora (od jedne do deset godina), na način kako je učinjeno ad. I) ove presude. S tim u vezi, u pravu je optuženik da mu je za počinjeno kazneno djelo izrečena prestroga kazna zatvora.“ Vrhovni sud Republike Hrvatske, I KŽ-256/13-4 od 10. listopada 2013.

Primjer iz sudske prakse – br. 3:

U pravu je žaliteljica kada tvrdi da je ostvarena povreda kaznenog zakona, jer se u ovom konkretnom slučaju ne mogu kumulirati dva kvalifikatorna elementa teškog ubojstva i to ubojstvo na podmukao način i ubojstvo osobe posebno ranjive zbog njezine dobi. Prvostupanjski sud, pravilno, ističe kako podmukao način postupanja pri usmrćenju ima svoju objektivnu i subjektivnu stranu. Objektivna komponenta se ogleda u prikrivenom, potajnom postupanju, a subjektivna u himbenom ponašanju počinitelja. Upravo zbog navedenog, u pravu je žaliteljica kada tvrdi da se konkretno kazneno djelo i postupanje optuženice može kvalificirati kao teško ubojstvo jedino zbog okolnosti da je žrtva posebno ranjiva zbog svoje dobi. M. K., kćerka optuženice, s obzirom na svoju dob od samo dvije i pol godine, bila je posebno ranjiva zbog specifičnih okolnosti u kojima se nalazila i upravo je to dominantna kvalifikatorna okolnost ovog teškog ubojstva. Odnos tako malenog djeteta prema majci zasnovan je na apsolutnom povjerenju i vezanosti uz majku. Oralno uzimanje sadržaja koje dvoipolgodišnjem djetetu daje njegova majka, nema svoje temeljno ishodište u intelektualnoj sferi djeteta, već se radi o refleksnim porivima zasnovanim na prirodnom nagonu za preživljavanjem. Stoga optuženica, kada je kćerki davala veću količinu tableta, nije postupala i nije trebala postupati prikriveno, niti se subjektivna komponenta očitavala u njenom himbenom ponašanju. Simbiotski odnos tako malog djeteta prema majci i njegove brojne iracionalne, refleksne aktivnosti čini srž djetetove posebne ranjivosti, te isključuje drugi kvalifikatorni element teškog ubojstva, a to je podmukao način. S obzirom na navedeno, djelomično je prihvaćena žalba optuženice, te je preinačena prvostupanjska presuda u pravnoj oznaci djela, jer je jedini kvalifikatorni element teškog ubojstva, u ovom slučaju, ubojstvo osobe posebno ranjive zbog njezine dobi. (Iz odluke VSRH, I KŽ-238/15 od 14. srpnja 2015.)

Primjer iz sudske prakse – br. 4:

Drugostupanjski sud zauzima stajalište da je državni odvjetnik u optužnici pogrešno pravno ocijenio djelo, te kako sud nije vezan za prijedlog tužitelja o pravnoj

ocjeni djela, već samo za njegov činjenični opis, ujedno je i sud stoga pogrešno primijenio kazneni zakon, kao što je to već naprijed istaknuto. U samom činjeničnom opisu nije navedena niti jedna relevantna činjenica koja bi ukazivala da se radi o počinjenju kaznenog djela tjelesne ozlijede prema osobi posebno ranjivoj zbog njezine dobi, tako da bitan element tog djela nije opisan. Sama činjenica da se u činjeničnom sadržaju djela navodi da je maloljetnik D. J. rođen 13. studenoga 1996., po stajalištu ovog suda nije dovoljna i ne predstavlja sama po sebi okolnost zbog koje bi njega trebalo cijeniti kao osobu posebno ranjivu zbog te dobi. Usput rečeno radi se o maloljetnoj osobi koja u vrijeme počinjenja djela ima nepunih 17 godina života i u noći iza 23,00 sata nalazi se u ugostiteljskom objektu, bez nadzora starije osobe ili roditelja. Dakle, činjenični sadržaj kaznenog djela može se podvesti samo pod odredbu čl. 117. st. 1. KZ/11, jer takav opis sadrži elemente bića samo tog kaznenog djela. Stoga je drugostupanjski sud po službenoj dužnosti, kao što je naprijed navedeno, pravilnom primjenom zakona preinačio prvostupanjsku presudu u pravnoj oznaci djela i utvrdio da se radi o kaznenom djelu iz čl. 117. st. 1. KZ/11. (Iz odluke Županijskog suda u Bjelovaru, Kžm-33/2013-3 od 5. prosinca 2013.)

Primjer iz sudske prakse – br. 5:

U povodu žalbe optuženika po službenoj dužnosti preinačena je prvostupanjska presuda u pravnoj oznaci djela u svijetlu primjene novog kaznenog zakona koji je stupio na snagu 1. siječnja 2013. Naime, kazneno djelo spolnih radnji izjednačenih spolnim odnošajem iz čl. 192. st. 2. KZ/97 i čl. 198. st. 3. KZ/97 za koja je optuženik proglašen krivim da ih je počinio na štetu djeteta K. LJ., sada ima pravnu oznaku teškog kaznenog djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta iz čl. 166. st. 1. KZ/11 koje je počinjeno s dvije kvalifikatorne okolnosti, i to počinjenjem djela prema posebno ranjivom djetetu apriori zbog njegove niske kronološke dobi, a kazneno djelo počinjeno je od strane bliske osobe, kako to proizlazi i iz činjeničnog opisa djela, na koji način je i otpala pravna kvalifikacija kaznenog djela rodoskrvnuća (koje kao takvo u kaznenom zakonu nije propisano kao kazneno djelo). Uz navedeno u kaznenom djelu iz čl. 166. st. 1. KZ/11 konzumirane su i bludne radnje opisane u činjeničnom opisu djela koje su počinjene na štetu djeteta K. LJ. S obzirom na visinu propisane kazne zatvora za kazneno djelo iz čl. 193. st. 2. KZ/97 koje je počinjeno na štetu djeteta L. LJ. očito da novi kazneni zakon u odredbi čl. 158. st. 2. KZ/11 s obzirom na visinu zapriječene kazne nije blaži za počinitelja (jer je zakonski okvir kazne isti) zbog čega je ostavljena pravna kvalifikacija prema ranijem kaznenom zakonu iz 1997. Stoga je trebalo u povodu žalbe optuženika po službenoj dužnosti preinačiti prvostupanjsku presudu u pravnoj oznaci djela kako je to učinjeno pod toč. I. izreke ove drugostupanjske presude. (Iz odluke VSRH, I Kž-13/13-4 od 6. ožujka 2014.)

5.3. Zaključak 3. (čl. 234. st. 2. KZ/11 – neovlaštena uporaba tuđe pokretne stvari)

Postoji pravni kontinuitet između kaznenih djela neovlaštene uporabe iz članka 346. KZ/97 i kaznenog djela neovlaštene uporabe tuđe pokretne stvari iz članka 234. KZ/11 ali samo kada je riječ o neovlaštenoj uporabi tuđe pokretne stvari, a ne i onda kada je riječ o neovlaštenoj uporabi novca.

Kazneno djelo neovlaštene uporabe tuđe pokretne stvari iz članka 234. KZ/11 za koje postoji pravni kontinuitet iz kaznenog djela 346. KZ/97, ali samo kada je riječ o neovlaštenoj uporabi tuđe pokretne stvari, ne i novca. Takav stav je zauzet i u jednoj odluci Vrhovnog suda Republike Hrvatske iz 2014. u povodu zahtjeva za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude, a postoje i suprotne odluke županijskog suda. Međutim u članku 234. KZ/11 novac ispušten.

Između ostalog, da se kazneno djelo neovlaštene uporabe tuđe pokretne stvari iz članka 234. KZ/11 nalazi u glavi kaznenih djela protiv imovine, a kazneno djelo neovlaštene uporabe iz članka 346. KZ/97 u glavi kaznenih djela protiv službene dužnosti. Također navodi da se u članku 346. KZ/97 izričito navodio novac, a što se u članku 234. KZ/11 ne navodi.

Primjer iz sudske prakse br. 6:

Također suprotno tvrdnji žalitelja, prvostupanjski je sud činjenično stanje potpuno i pravilno utvrdio u odnosu na odlučne činjenice, kada je utvrdio da je okrivljenik počinio inkriminirano mu kazneno djelo pod uvjetima i na način kako je to opisano izrekom presude. Naime, na temelju savjesne analize i ocjene iskaza svjedoka Ž. K. i D. K., na temelju dokumentacije koja prileži spisu, kao i na temelju nalaza i mišljenja knjigovodstvenog vještaka dipl. oec. Borisa Lamze, pravilno je utvrđenje prvostupanjskog suda da je okrivljenik u vremenu od 1. ožujka do 30. lipnja 2011. u Sv. Ivanu Zelini zaposlen kao poslovođa na benzinskoj postaji "L", vlasništvo trgovačkog društva „L. C.“ d.o.o., zadužen za redovito polaganje dnevnih utržaka iz blagajne na žiro račun trgovačkog društva „L. C.“ d.o.o. nakon podizanja utržaka u ukupnom iznosu od 3.020.851,89 kn iste nije odmah uplaćivao na žiro račun društva već se tim novcem neovlašteno koristio u vremenu od 2 do 20 dana. Okrivljenik poriče počinjenje kaznenog djela na način da se novac koji nije bio položen nalazio u sefu i nije korišten za vlastite potrebe, a da je takav način poslovanja po pitanju pologa bio uobičajen. Pravilno je prvostupanjski sud u tom dijelu obranu okrivljenika ocijenio nevjerodostojnom jer upravo svjedoka Ž. K. i D. K., iskazuju da se dnevni utržak uobičajeno polagao idući radni dan, a ukoliko je bio praznik ili vikend, tada se dnevni utržak trebao predavati prvi slijedeći radni dan, koje tvrdnje svjedoka su u suglasju s odlukom HNB-a i nalazom i mišljenjem knjigovodstveno-financijskog vještaka. U prilog takvog utvrđenja, prvostupanjski je sud cijenio i činjenicu da je okrivljenik vlastoručno dao izjavu poslodavcu da se

koristio novcem od dnevnog utrška, a što je samo već potvrdilo ranije utvrđenje prvostupanjskog suda da je okrivljenik počinio navedeno mu kazneno djelo na način kako je to opisano izrekom presude. Upravo činjenica da je okrivljenik polagao dnevni utržak od 2 do 20 dana zakašnjenja, ukazuje da se koristio tim novcem, a radi se o velikoj količini novca i to za vlastite potrebe, jer u protivnom nije bilo niti potrebe niti razloga da novac drži u sefu. To tim više što je bilo uobičajeno da se novac od dnevnog utrška polaže idući radni dan na račun trgovačkog društva. Iz ovih razloga, na temelju potpuno i pravilno utvrđenog činjeničnog stanja, prvostupanjski je sud utvrdio u protupravnim radnjama okrivljenika bitna obilježja kaznenog djela iz čl. 234. st. 1 KZ/11 jer je okrivljenik drugome protupravno oduzeo pokretnu stvar, a novac je pokretna stvar, radi privremene uporabe. Stoga nije osnovan ni žalbeni prigovor povrede Kaznenog zakona. (Iz odluke Županijskog suda u Zagrebu, Kž-1298/13 od 21. siječnja 2014.)

Primjer iz sudske prakse br. 7:

Protivno navodima u žalbi, prvostupanjski sud je pravilno utvrdio činjenično stanje, te na temelju istog pravilno zaključio da je optuženik počinio kazneno djelo neovlaštene uporabe, iz čl. 346. KZ/97, a ne kazneno djelo zloruporabe položaja i ovlasti, iz čl. 337. st. 4. KZ/97 za koje je optužen. Naime, nije sporno da je optuženik kao direktor i član uprave trgovačkog društva „Sloga“ u vremenu od 21. travnja 2007. do 10. listopada 2008. koristeći kreditne kartice Zagrebačke i Privredne banke, koje su mu kao direktoru dane na raspolaganje za plaćanje troškova poslovanja trgovačkog društva, podigao ukupno 403.500,00 kn za svoje potrebe, te da je u isto vrijeme, sukcesivno u više navrata uplaćivao novac na žiro račun „Sloge“, tako da je od 16. svibnja 2007. do 15. prosinca 2008. uplatio ukupno 305.000,00 kn, a preostali iznos od 98.500,00 uplatio je u dva navrata i to 20. svibnja 2009. iznos od 20.000,00 kn i 31. prosinca 2009. iznos od 78.500,00 kn, čime je u potpunosti podmirio dugovanje. U pravu je prvostupanjski sud da takvim radnjama optuženik neovlašteno upotrebljava novac koji mu je povjeren na radu, a pri tome ne pokazuje namjeru prisvajanja novca u cilju pribavljanja protupravne imovinske koristi, jer u isto vrijeme kada neovlašteno uzima novac za svoje potrebe, uplaćuje određene iznose na račun „Sloge“ i time podmiruje dugovanje, pa sud pravilno zaključuje da je takvim radnjama ostvario sve bitne elemente kaznenog djela neovlaštene uporabe, iz čl. 346. KZ/97. Takav zaključak ne dovodi u sumnju niti činjenica da je dio iznosa od 98.500,00 kn optuženik uplatio na račun „Sloge“ nakon što je podnesena kaznena prijava, (27. ožujka 2009.), iznos od 20.000,00 uplatio je 20. svibnja 2009, odnosno nakon podignute optužnice (22. prosinca 2009.), iznos od 78.500,00 uplatio je 31. prosinca 2009. Naime, odlučno je da je optuženik počeo vraćati podignute iznose i podmirivati dugovanje nedugo nakon prvih neovlašteno podignutih iznosa s navedenih kreditnih kartica „Sloge“, čime je već tada pokazao da nema namjeru pribavljanja imovinske koristi već samo neovlaštene uporabe povjerenog mu novca, pa i navedene uplate koje su uslijedile nakon kaznene prijave i optužnice, predstavljaju samo nastavak povrata dugovanja, koje je započelo već ranije, prije

pokretanja bilo kakvog kaznenog postupka. Iz navedenih razloga žalba državnog odvjetnika zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja nije osnovana. Međutim, ispitujući pobijanu presudu povodom žalbe državnog odvjetnika, a po službenoj dužnosti, sukladno odredbi čl. 379. st. 1. ZKP/97, utvrđeno je da je prvostupanjski sud povrijedio kazneni zakon na štetu optuženika jer kazneno djelo za koje ga je proglasio krivim, nije kazneno djelo (čl. 368. toč. 1. ZKP/97). Naime, prema izričitoj odredbi čl. 3. st. 2. KZ/97, ako se nakon počinjenja djela zakon jedanput ili više puta izmijeni, obvezno će se primijeniti zakon koji je blaži za počinitelja. Kako je 1. siječnja 2013. stupio na snagu Kazneni zakon („Narodne novine“ br. 125/11 i 144/12 – dalje u tekstu: KZ/11), koji više ne propisuje kazneno djelo neovlaštene uporabe, tako da kazneno iz čl. 346. KZ/97 nema kazneno pravni kontinuitet u KZ/11, što praktički znači da djelo za koje je opt. Ž. M. proglašen krivim više nije kazneno djelo, zbog čega je Vrhovni sud Republike Hrvatske, kao drugostupanjski sud bio je dužan na temelju čl. 354. toč. 1. ZKP/97, opt. Ž. M. osloboditi optužbe. (Iz odluke VSRH, I KŽ-619/10 od 12. ožujka 2013.)

6. UJEDNAČAVANJE SUDSKE PRAKSE EDUKACIJOM SUDACA SVIH RAZINA

Sudska praksa se može ujednačavati i edukacijom sudaca na način da se raspravlja o pogrešnim odlukama i suprotnim odlukama koje su donesene u istoj pravnoj stvari.

6.1. Zakon o sudovima za mladež

Članak 29. stavak 2. u svezi članka 110. i članka 111. Zakon o sudovima za mladež, (NN 84/11, 143/12, 148/13, i 56/15 - dalje u tekstu: ZSM)

Kada sud opoziva pridržaj maloljetničkog zatvora to provodi na raspravi, pa je i sastav vijeća isti kao na je rasprava, uz suca za mladež sudjeluju suci porotnici za mladež.

Primjer iz sudske prakse br. 8:

Nije sporno da se radi o osuđeniku koji je u vrijeme počinjenja kaznenih djela bio mlađi punoljetnik i da još nije navršio 23 godine života (rođen 19. studenoga 1996.) kada prestaje nadležnost suda za mladež (čl. 110. u vezi s čl. 36. ZSM/11). Iz podataka u spisu i uvoda pobijane presude proizlazi da je prvostupanjski sud odlučio o naknadnom izricanju maloljetničkog zatvora os. S. G. sukladno čl. 29. st. 2. ZSM/11, dakle zbog ustrajnog suprotstavljanja provođenju izrečene odgojne mjere. Prema čl. 107. st. 1. u vezi s čl. 93. st. 2. ZSM/11 o prijedlogu državnog odvjetnika za naknadno izricanje maloljetničkog zatvora iz navedenog razloga odlučuje sud koji je u prvom stupnju izrekao pridržaj izricanja kazne maloljetničkog zatvora (ovdje je to Županijski sud u Slavonskom Brodu) time da će se rasprava i presuda ograničiti na pitanje odmjeravanja kazne i razloga za njezino naknadno izricanje, odnosno neizricanje. Premda je u uvodu pobijane presude naznačeno da je prvostupanjski sud presudio „nakon održane sjednice vijeća“ iz obrazloženja presude i stanja spisa jasno proizlazi da je sud prvog stupnja, sukladno spomenutoj procesnoj normi, proveo raspravu kako bi u kontradiktornom postupku, uz izvođenje dokaza utvrdio odlučne činjenice o kojima ovisi zaključak jesu li ispunjeni uvjeti za naknadno izricanje maloljetničkog zatvora te mjera kazne maloljetničkog zatvora. Međutim, iako je za postupak naknadnog izricanja maloljetničkog zatvora izrijekom propisano da se ima provesti rasprava, dakle nedvojbeno se radi o suđenju, prvostupanjski sud je sudio u vijeću za mladež sastavljenom od tri suca Županijskog suda u Slavonskom Brodu, umjesto u „raspravnom“ vijeću za mladež u kojem uz suca za mladež sudjeluju suci porotnici za mladež (čl. 110. i čl. 111. st. 1. i 4. ZSM/11). Smisao takvog ustroja prvostupanjskog raspravnog vijeća za mladež je da u prvostupanjskom suđenju, meritornom odlučivanju o kaznenoj odgovornosti i

odgovarajućoj sankciji, uz suca za mladež sudjeluju i osobe izvanpravne struke koje posjeduju specifična znanja i iskustvo u stručnom odgojnom radu sa mladim osobama. Slijedom navedenog, kako je prvostupanjsko suđenje provedeno bez sudjelovanja sudaca porotnika za mladež te je ostvarena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 1. toč. 1. ZKP/08, na temelju čl. 483. st. 1. ZKP/08, odlučeno je kao u izreci ovog rješenja. Vrhovni sud Republike Hrvatske, Kžm-29/17 od 21. rujna 2017.

Članak 29. stavak 4. Zakon o sudovima za mladež („Narodne novine“ br: 84/11., 143/12., 148/13. i 56/15. - dalje u tekstu: ZSM)

Kada zbog počinjenja novog djela sud utvrdi da „kazna iz ranije presude neće biti pridržana“ optuženik se osuđuje na novu jedinstvenu kaznu bez prethodnog utvrđivanja kazne za svako pojedino djelo, na što upućuje čl. 29. stavak 4. ZSM/11.

Primjeri iz sudske prakse br. 9:

Iz izreke presude jasno proizlazi da je optuženik proglašen krivim zbog kaznenog djela razbojništva iz čl. 230. st. 2. KZ/11 koje je počinio kao mlađi punoljetnik uz utvrđenje suda prvog stupnja da mu je pravomoćnom presudom izrečen pridržaj izricanja maloljetničkog zatvora s vremenom provjeravanja od tri godine. Koristeći se izričajem da „kazna...neće biti pridržana“ te da je optuženiku pozivom na odredbe čl. 26. st. 1. u vezi s čl. 25. ZSM/11 „za kaznena djela pod točkama a) i b)“ izrečena „jedinstvena kazna maloljetničkog zatvora“, neovisno o pozivu na odredbu čl. 107. ZSM/11 koja je procesne naravi, jasno je da se radi o naknadnom izricanju maloljetničkog zatvora u smislu čl. 29. st. 1. i 3. ZSM/11 te da je na optuženika u cijelosti primijenjeno maloljetničko (čl. 105. ZSM/11), a ne opće (čl. 106. ZSM/11) kazneno pravo. Prema tome, iz činjeničnog je opisa predmetnog kaznenog djela i podataka o pravomoćnoj presudi kojom je optuženiku pridržano izricanje kazne maloljetničkog zatvora razvidno da je novo kazneno djelo zbog kojeg se vodi kazneni postupak počinjeno prije isteka vremena provjeravanja te da je prvostupanjski sud ocijenio potrebnim izreći kaznu i za prije počinjeno kazneno djelo o čemu je dao razloge u obrazloženju presude (str. 5 posljednji odlomak). Što se tiče žalbene postavke državnog odvjetnika kojom sugerira da je prvostupanjski sud propustio prethodno izreći kaznu maloljetničkog zatvora za ranije počinjeno kazneno djelo (iz pravomoćne presude općinskog suda) pa tek potom izreći jedinstvenu kaznu maloljetničkog zatvora valja reći da je isto protivno smislu normi koje uređuju odmjerenje kazne maloljetničkog zatvora za djela u stjecaju, poglavito čl. 29. st. 3. ZSM/11. Naime, odredbom čl. 29. ZSM/11 predviđene su materijalno pravne pretpostavke za naknadno izricanje maloljetničkog zatvora, dok je čl. 93. ZSM/11 postupovne naravi. U čl. 29. ZSM/11 propisano je da do naknadnog izricanja maloljetničkog zatvora može doći u dva slučaja, prema st. 1. u postupku za novo kazneno djelo ako je ono počinjeno za vrijeme provjeravanja, a prema st. 2. ako

maloljetnik (mlađi punoljetnik - čl. 105. st. 4. ZSM/11) ustrajno ne provodi odgojne mjere ili sigurnosnu mjeru izrečenu uz pridržaj izricanja maloljetničkog zatvora. Nastavno je u st. 3. iste norme određeno da „pri izricanju jedinstvene kazne“ treba primijeniti čl. 26. ZSM/11. To znači da uvijek kada se radi o djelima u stjecaju pa tako i u slučaju naknadnog izricanja kazne maloljetničkog zatvora „jedinstvena kazna maloljetničkog zatvora“ je jedna kazna za sva djela bez prethodnog utvrđivanja kazne za svako pojedino djelo, na što upućuje i st. 4. čl. 29. ZSM/11. Drugim riječima, kada je u čl. 29. st. 1. ZSM/11 propisano da će sud „izreći kaznu za prije počinjeno kazneno djelo“ to (imajući na umu i st. 3. čl. 29. ZSM/11) istovremeno ne znači da će za to kazneno djelo (ili moguće i više njih) posebno utvrditi kaznu maloljetničkog zatvora već znači da sud ocijenjuje kako je za prije počinjeno djelo (ili više njih) potrebno primijeniti kaznu lišenja slobode dok će visina kazne biti odmjerena jedinstveno, kao jedna kazna maloljetničkog zatvora za sva djela, ono/a iz pravomoćne presude i za djelo/a za koja se vodi postupak, sukladno odredbi koja regulira izricanje kazne maloljetničkog zatvora za djela u stjecaju. Jednako će sud postupiti i kod naknadnog izricanja kazne maloljetničkog zatvora zbog neizvršavanja odgojne ili sigurnosne mjere iz čl. 29. st. 2. ZSM/11, kada je maloljetnik pravomoćnom presudom bio proglašen krivim za stjecaj kaznenih djela. Iz navedenih razloga nije osnovana žalba državnog odvjetnika zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka, a ni ovaj sud pri ispitivanju pobijane presude nije našao da su počinjene povrede zakona na koje kao sud drugog stupnja pazi po službenoj dužnosti prema čl. 476. st. 1. ZKP/08. Slijedom izloženog, kako nisu osnovane žalbe državnog odvjetnika i optuženika, na temelju čl. 482. ZKP/08 odlučeno je kao u izreci ove presude. Vrhovni sud Republike Hrvatske, Kžm-24/17-4 od 31. kolovoza 2017.

6.2. Kazneni zakon

Članak 3. stavak 2. u svezi s člankom 68. Kaznenog zakona („Narodne novine“ br: 125/11., 144/12., 56/15. i 61/15. - dalje u tekstu: KZ/11) i člankom 75. Kaznenog zakona – ("Narodne novine" br: 110/97, 27/98, 50/00, 129/00, 51/01, 111/03, 190/03, 105/04, 84/05, 71/06, 110/07, 152/08, 57/11 i 77/11 – dalje u tekstu: KZ/97)

Odredba članka 75. stavka 3. KZ/97 blaža je za počinitelja od odredbe iz članka 68. KZ/11 jer propisuje da obvezno psihijatrijsko liječenje u svakom slučaju ne može trajati dulje od pet godina, dok odredba članka 68. KZ/11 ne sadrži posebne rokove maksimalnog trajanja ove mjere.

Primjer iz sudske prakse br. 10:

Ispitujući pobijano rješenje u povodu osuđenikove žalbe, a po službenoj dužnosti, utvrđeno je da je u međuvremenu od donošenja pobijanog rješenja došlo

do povrede kaznenog zakona na štetu osuđenika, s obzirom na to da je proteklo vrijeme koliko je najdulje mogla trajati primjena sigurnosne mjere obveznog psihijatrijskog liječenja prema osuđeniku. Naime, prvostupanjski je sud u vrijeme donošenja pobijanog rješenja pravilno postupio sukladno odredbi članka 384. stavka 1. u vezi s člankom 68. stavkom 4. KZ/11. te preispitao postoje li i nadalje uvjeti za primjenu sigurnosne mjere obveznog psihijatrijskog liječenja iz članka 75. KZ/97. u odnosu na osuđenog N. Š. te je utvrdio da takvi uvjeti postoje. Odredba članka 68. KZ/11. ne sadrži posebne rokove maksimalnog trajanja ove mjere, nego propisuje obvezu suda da najmanje jednom godišnje preispituje postoje li uvjeti za nastavak primjene izrečene sigurnosne mjere. Međutim, osuđeniku je sigurnosna mjera obveznog psihijatrijskog liječenja izrečena sukladno članku 75. KZ/97., prema kojoj je odredbi (stavak 3. navedenog članka) ista mogla trajati do prestanka razloga zbog kojih je primijenjena ili do prestanka izvršenja kazne zatvora, ali svakako nije mogla trajati dulje od pet godina, kako je, uostalom, i navedeno u pravomoćnoj presudi kojom je osuđeniku ova mjera izrečena. Budući da se prema podacima u spisu predmeta sigurnosna mjera obveznog psihijatrijskog liječenja prema osuđeniku počela primjenjivati 25. siječnja 2012., to je očigledno da je proteklo pet godina od početka njezine primjene, koliko je ona sukladno zakonu prema kojem je izrečena mogla trajati. Stoga je, postupajući u povodu osuđenikove žalbe, a po službenoj dužnosti, postupak izvršavanja sigurnosne mjere obveznog psihijatrijskog liječenja iz članka 75. KZ/97., izrečene osuđeniku pravomoćnom presudom koju čine presuda Županijskog suda u Zagrebu od 21. studenoga 2011. broj K-164/11. i presuda Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 15. veljače 2012. broj I Kž-56/12. trebalo obustaviti, uslijed čega je njegova žalba postala bespredmetna. Pritom je ovaj sud vodio računa i da sukladno odredbi članka 67.a KZ/11. sigurnosne mjere teku od izvršnosti presude. Međutim, u vrijeme kada je ova mjera izrečena osuđeniku, ovakve odredbe nije bilo u zakonu pa je, s obzirom na to da je osuđenik nastupio na izdržavanje zatvora prije pravomoćnosti i započeo s izvršavanjem sigurnosne mjere obveznog psihijatrijskog liječenja prije nego što je presuda postala izvršna (dana 23. ožujka 2012.), kao datum početka izvršavanja ove mjere uzet datum kada se ona stvarno i počela izvršavati, što je u korist osuđenika. Slijedom svega navedenog, na temelju članka 494. stavka 3. točke 3. i stavka 4. ZKP/08., riješeno je kao u izreci. Vrhovni sud Republike Hrvatske, I Kž-432/16.-4 od 16. ožujka 2017.

Članak 59. stavak 2. Kazneni zakon („Narodne novine“ br: 125/11., 144/12., 56/15. i 61/15. – dalje u tekstu: KZ/11.)

Okolnost neisplate imovinskopravnog zahtjeva oštećenoj osobi, nije sam po sebi razlog za odbijanje prijedloga za uvjetni otpust.

„Sud prvog stupnja je odbio prijedlog osuđenice za uvjetni otpust isključivo iz razloga jer utvrđuje da se u konkretnom slučaju radi o kaznenom djelu kojim je počinjena visoka materijalna šteta, odnosno kojim je ostvarena visoka imovinska korist u iznosu od 8.041.363,00 kn i za koji sud utvrđuje da ga osuđenica niti u dijelu

nije pokušala vratiti oštećeniku. Međutim, u pravu je osuđenica kada tvrdi da je navedeni zaključak suda prvog stupnja pogrešan i da i ona, kao i svaki drugi osuđenik koji ispunjava zakonske uvjete, ima pravo na uvjetni otpust. Osuđenica osnovano ističe da inače ispunjava sve druge kriterije da joj se odobri uvjetni otpust jer je izdržala tri četvrtine kazne (kazna joj ističe 25. studenoga 2017.), mišljenje kaznionice je pozitivno jer joj je ocjena izvršavanja kazne zatvora "naročito uspješna", ima osiguran postpenalni prihvat i posao, a procjena kriminalnog povrata je niska. U pogledu plaćanja imovinskopravnog zahtjeva osuđenica ističe da je oštećena pravna osoba u međuvremenu likvidirana i više ne postoji, tako da ne postoji pravni subjekt kojemu štetu treba nadoknaditi, zbog čega smatra da je pogrešan zaključak suda prvog stupnja o neplaćanju štete. Naprijed navedenim žalbenim tvrdnjama osuđenica je dovela u sumnju pravilnost utvrđenja suda prvog stupnja. Naime, kada iz mišljenja kaznionice i ostalih prikupljenih podataka proizlazi da osuđenica ispunjava kriterije da joj se odobri uvjetni otpust, okolnost neisplate imovinskopravnog zahtjeva oštećenoj osobi, nije sam po sebi razlog za odbijanje prijedloga za uvjetni otpust. Iz obrazloženja suda prvog stupnja bi slijedilo da osuđenici koji su kaznenim djelom ostvarili veliku imovinsku korist i nisu ju niti djelomično vratili, nemaju pravo na uvjetni otpust, što je pogrešno jer bi se na taj način uveo novi obligatorni kriterij za odbijanje zahtjeva za uvjetni otpust zbog toga što oštećenik nije obeštećen, odnosno što nije vraćena protupravno stečena imovinska korist. - Vrhovni sud Republike Hrvatske, I KŽ-110/17-4 od 15. ožujka 2017.

Članak 139. stavak 3. Kazneni zakon („Narodne novine“ br: 125/11., 144/12., 56/15. i 61/15. – dalje u tekstu: KZ/11.)

Ostvareni su elementi kaznenog djela prijetnje iz članka 139. stavka 3. KZ/11 kada je optuženik zaprijetio sudskoj zapisničarki da će je usmrтити zbog toga što mu je odbila izdati dozvolu za posjet okrivljeniku jer je kazneno djelo počinjeno prema službenoj osobi u svezi s njezinim radom što je posebni modalitet ostvarenja ovog kaznenog djela.

Primjer iz sudske prakse br. 11:

Prvostupanjski sud je izmijenio činjenični opis djela iz optužnice na način da je umjesto teksta: „...nakon što mu je sudska zapisničarka rekla da ne može izdati traženu dozvolu, obzirom da mu je već ranije izdala dozvolu ...“ stavio tekst: „...nakon što mu je sudska zapisničarka rekla da ne može dobiti traženu dozvolu, obzirom da mu je već ranije izdana dozvola ...“, čime je po mišljenju optuženika povrijeđen identitet optužbe, jer iz takvog teksta više ne proizlazi da je oštećenici prijetio u svezi s njezinim radom ili položajem, budući sudski zapisničar nije ovlašten izdavati takve dozvole, već ih samo pisati po diktatu nadležnog suca, čime nisu ispunjena sva bitna obilježja modaliteta počinjenja kaznenog djela za koje je optužen i proglašen krivim pobijanom presudom – prijetnjom iz čl. 139. st. 3. KZ/11 koje čini onaj tko drugome

ozbiljno prijeti da će ga usmrčiti, a djelo je počinjeno prema službenoj osobi u svezi s njenim radom ili položajem, već eventualno kaznenog djela prijetnje iz čl. 139. st. 1. KZ/11, koje se međutim ne progoni po službenoj dužnosti već po privatnoj tužbi. Optuženik je doduše u pravu kada u žalbi navodi da u ovlasti koje sudski zapisničar ima kao državni službenik ne ulazi izdavanje dozvola za posjete okrivljenicima koji se nalaze u istražnom zatvoru, međutim, pritom očito ispušta iz vida da se optužnicom nije teretio niti je pobijanom presudom proglašen krivim za modalitet počinjenja kaznenog djela prijetnje iz čl. 139. st. 3. KZ/11 koje čini onaj tko drugome ozbiljno prijeti da će ga usmrčiti, a djelo je počinjeno prema službenoj osobi u svezi s njenim položajem, već za alternativni modalitet tog kaznenog djela koje čini onaj tko drugome ozbiljno prijeti da će ga usmrčiti, a djelo je počinjeno prema službenoj osobi u svezi s njenim radom. Naime, po stavu ovog drugostupanjskog suda dio teksta iz zakonskog opisa kaznenog djela za koje je optuženik proglašen krivim pobijanom presudom: „...u svezi s njezinim radom ...“ na jasan i nedvosmislen način upućuje na zaključak da za ostvarenje tog modaliteta počinjenja predmetnog kaznenog djela nije odlučno da li je službena osoba prema kojoj je upućena prijetnja ovlaštena odlučivati o zahtjevu počinitelja koji predstavlja motiv i povod za izricanje prijetnje, već je dovoljno da se radi o pitanju koje je u svezi s njezinim radom. Shodno tome, a imajući u vidu činjenicu koju i sam optuženik navodi u žalbi - da oštećena, kao sudska zapisničarka sudjeluje u procesu izdavanja dozvola za posjete okrivljenicima koji se nalaze u istražnom zatvoru na način da iste piše po diktatu nadležnog suca, suprotno žalitelju slijedi zaključak da je inkriminirana prijetnja evidentno bila u svezi s njezinim radom, tako da žalitelj nije u pravu kada u žalbi smatra da je prvostupanjski sud time što je na prethodno opisani način izvršio zahvat u činjenični supstrat optužbe povrijedio njezin identitet, s posljedicom da se više ne radi o kaznenom djelu iz optužnice, već kaznenom djelu iz čl. 139. st. 1. KZ/11, koje se progoni po privatnoj tužbi. - Županijski sud u Varaždinu, KŽ-236/17-4 od 20. rujna 2017.

6.3. Zakon o kaznenom postupku

Članak 10. stavak 2. točka 2. Zakon o kaznenom postupku (NN, 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 – odluka Ustavnog suda RH, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14 i 70/17)

Prvostupanjski sud je pravilno utvrdio da nije riječ o nalazu i mišljenju vještaka koji se ne bi mogao upotrijebiti kao dokaz zbog toga što je optuženik koji se branio šutnjom u tijeku vještačenja u sastavu forenzičkog intervjua iskazivo o inkriminiranom događaju.

Primjer iz sudske prakse br. 12:

Optuženik u žalbi prigovara kako se u dosadašnjem tijeku postupka branio šutnjom, a da su vještaci „zloupotrijebili odnos povjerenja... ispitivali ga o činjenicama

vezanim za inkriminacije i potom njegove odgovore unijeli u svoj nalaz preuzevši na taj način ulogu istražitelja i povrijeđivši njegovo pravo obrane“ pa da je stoga „u najmanju ruku... trebalo izdvojiti dijelove nalaza vještaka koji se odnose na okrivljenikove odgovore vještacima na činjenična pitanja o inkriminiranim djelima“, dakle da se radi o nezakonitom dokazu prema čl. 10. st. 2. toč. 2. ZKP/08. U odnosu na psihologijsko psihijatrijsko vještačenje oštećenice drži „spornim i nedopustivim da je vještacima... po državnom odvjetništvu dan nalog da vještače i vjerodostojnost iskaza oštećene kao svjedoka što su vještaci doista i učinili i...na više mjesta u nalazu (se) referirali ocijenivši vjerodostojnost i logičnost njenog kazivanja“. Po mišljenju žalitelja korištenje takvog nalaza i mišljenja predstavljalo bi „nedopušten utjecaj na sudsko vijeće da ocijeni iskaz oštećenice bezuvjetno vjerodostojnim što predstavlja povredu prava okrivljenika na pravično suđenje.“ Protivno žalbenim prigovorima osnovan je zaključak suda prvog stupnja da izjava, forenzični psihijatrijski i psihologijski intervju optuženika, pribavljen za potrebe vještačenja nije samo za sebe dokaz odnosno iskaz optuženika koji bi kao takav trebao biti pribavljen uz zakonom predviđene uvjete. Naprotiv, vještaci su se rukovodili svojim stručnim znanjem, metodama i tehnikama koje služe u svrhu izrade nalaza i mišljenja. Stoga se sadržaj tog razgovora nikako ne može smatrati iznošenjem obrane optuženika pa se isti ne može ni koristiti kao dokaz odnosno saznanje o činjenicama vezanim uz terećeno kazneno djelo, neovisno o načinu na koji se optuženik brani u postupku, time da izmjena obrane tijekom postupka može biti osnova za dopunsko ispitivanje vještaka te eventualnu korekciju nalaza i mišljenja što ne kompromitira zakonitost ovog dokaza. Pored toga od značaja je činjenica da je optuženik prije vještačenja višekratno poučen o pravima (uz nalog za pretragu doma i drugih prostorija, prije prvog ispitivanja pred državnim odvjetnikom, uz rješenje o provođenju istrage), primio je i naloge za psihologijsko psihijatrijsko vještačenje, dakle bio je upoznat sa svojim pravima obrane u postupku koji je u tijeku, ali i zadatkom postavljenim vještacima pa nema govora o zlouporabi povjerenja vještaka koji su u svoj nalaz, kao sastavni dio ekspertize, prenijeli i sadržaj razgovora sa optuženikom. Nadalje, zamjerke optuženika glede nalaza i mišljenja psihologijsko psihijatrijskog vještačenja oštećenice činjenične su naravi te je osnovano sud prvog stupnja zaključio da se ne radi o nezakonitom dokazu. Optuženik ustvari prigovara kvaliteti i pouzdanosti nalaza i mišljenja u kojem vještaci ocjenjuju „vjerodostojnost“ iskaza svjedoka. Nema dvojbe da je u kaznenom postupku sud ovlašten i dužan ocijeniti vjerodostojnost iskaza oštećenice i to poredbom sa svim ostalim dokazima. Okolnost da je, odgovarajući zahtjevu iz naloga za vještačenje, sa psihologijskog aspekta ocijenjena osobnost i iskaz oštećenice ne znači da je sud oslobođen dužnosti objektivne, temeljite, detaljne i kritičke analize cjelokupne dokazne građe koju, pored ostalog, čine iskaz oštećenice te nalazi i mišljenja psihijatrijsko psihologijskog vještačenja oštećenice i optuženika. Osim toga, ako sud nađe da su vještaci prekoračili svoje ovlasti kod vještačenja oštećenice ili optuženika nema zapreke da se isto razjasni dopunskim ispitivanjem vještaka ili moguće i provođenjem novog vještačenja, pa imajući na umu da postupak nije dovršen već se nalazi u fazi rasprave, nema mjesta ni prigovoru o povredi prava na pravično suđenje budući se ocjena pravičnosti postupka može dati

tek razmatranjem postupka u cjelini. Slijedom navedenog, kako nije osnovana žalba optuženika, a nakon što je pobijano rješenje ispitano sukladno čl. 494. st. 4. ZKP/08, na temelju čl. 494. st. 3. toč. 2. ZKP/08, odlučeno je kao u izreci. Vrhovni sud Republike Hrvatske, Kžzd-8/17-4 od 31. kolovoza 2017.

Članak 10. stavak 2. Zakon o kaznenom postupku (NN, 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 – odluka Ustavnog suda RH, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, dalje u tekstu: ZKP/08)

Nije nezakonit dokaz iskaz svjedoka koji je ispitan od strane državnog odvjetnika bez prisutnosti branitelja okrivljenika.

Primjer iz sudske prakse br. 13:

„Protivno navodima u žalbi, u kojima se ponavljaju razlozi iz zahtjeva za izdvajanje, da se radi o nezakonitim dokazima jer su navedeni svjedoci ispitani od strane državnog odvjetnika bez prisutnosti branitelja okrivljenika, čime je povrijeđeno njegovo konvencijsko i ustavno pravo na pošteno suđenje, konfrontacijsko načelo i načelo jednakosti oružja sadržano u čl. 29. st. 2. toč. 6. Ustava Republike Hrvatske i čl. 6. st. 1. toč. d) Europske konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda, kao i pravo iz čl. 64. st. 1. toč. 10. ZKP/08. Naime, prvostupanjski sud pravilno zaključuje i za to iznosi opravdane razloge, koje u cijelosti prihvaća i Vrhovni sud Republike Hrvatske, kao drugostupanjski sud, da je prilikom ispitivanja navedenih svjedoka od strane državnog odvjetnika postupljeno u svemu sukladno odredbama kaznenog postupka o ispitivanju svjedoka, pri čemu okolnost da okrivljenik i njegov branitelj nisu bili obaviješteni pa niti prisutni tom ispitivanju, ne predstavlja povrede konfrontacijskog prava obrane inače zajamčenih Ustavom Republike Hrvatske i Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, na koje se neosnovano poziva žalitelj smatrajući da su iz tih razloga u pitanju nezakoniti dokazi. Naime, navedena će se načela, koja se odnose na pravično suđenje, u cijelosti ostvariti u nastavku kaznenog postupka, tijekom kontradiktornog ispitivanja navedenih svjedoka na raspravi, te ukoliko svjedoci u kontradiktornom postupku ne ponove iskaze dane pred državnim odvjetnikom, sud na njima neće moći isključivo ili u odlučujućoj mjeri temeljiti osuđujuću presudu (čl. 431. st. 2. ZKP/08). Iz tih je razloga valjalo odbiti žalbu okr. A. T., kao neosnovanu, te je slijedom iznesenog, na temelju čl. 494. st. 3. toč. 2. ZKP/08, odlučeno kao u izreci ovog rješenja. Vrhovni sud Republike Hrvatske, I Kž-126/17-4 od 21. ožujka 2017.

Članak 10. stavak 2. točka 3. u svezi članka 339.a Zakon o kaznenom postupku (NN, 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 – odluka Ustavnog suda RH, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14 i 70/17)

Nezakoniti su dokazi zapisnici o provjerama uspostavljanja telekomunikacijskog kontakta bez naloga suca istrage.

Primjer iz sudske prakse br. 14:

Iz navedenog, te izvješća od 25. veljače 2014. (list 47 spisa), proizlazi da su podaci - „Uvid u zbirke i registre podataka TK operatora“ za telefonski uređaj IMEI: 35991804494402, pozivnog broja: 38597981647 sa lista 40 spisa (kao i podaci sa lista 44-47 spisa) pribavljeni policijskim postupanjem temeljenim na odredbama tada važećeg Zakona o policijskim poslovima i ovlastima („Narodne novine“ broj 76/09), ali protivno kogentnoj zakonskoj normi iz čl. 339.a ZKP/08, koja je bila na snazi u vrijeme poduzimanja radnje pribavljanja navedenih podataka (čl. 161. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku, „Narodne novine“ broj 145/13). Stoga, kako je u vrijeme kada su prikupljeni podaci o istovjetnosti, trajanju i učestalosti određenih telekomunikacijskih adresa (tablica-prikaz telefonskih i SMS kontakata određenog pozivnog broja sa drugim sugovornicima, lokacija vlasnika i sugovornika, trajanje kontakta) za njihovo pribavljanje bio potreban nalog suca istrage, to se prema čl. 339.a st. 9. ZKP/08 isti ne mogu upotrijebiti kao dokaz u postupku, dakle radi se o nezakonitim dokazima u smislu čl. 10. st. 2. toč. 3. ZKP/08. Budući da je prvostupanijski sud u pobijanoj presudi svoja utvrđenja glede relevantnih činjenica temeljio i na navedenim podacima, temeljio je presudu na nezakonitom dokazu uslijed čega je učinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 2. ZKP/08, što za posljedicu ima ukidanje pobijane presude koja je ujedno i nepodobna za ispitivanje po ostalim žalbenim osnovama. Vrhovni sud republike Hrvatske, I KŽ-Us-150/15-5 od 19. siječnja 2017.

Članak 10. stavak 1. i stavak 2. točka 3. u svezi s člankom 285. stavkom 6. Zakon o kaznenom postupku (NN, 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 – odluka Ustavnog suda RH, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14 i 70/17)

Nije riječ o nezakonitom dokazu kada iz obrazloženja pobijane presude jasno slijedi da je iskaz svjedokinje reproduciran i korišten isključivo pri utvrđivanju činjenica relevantnih za postojanje kaznenih djela povrede djetetovih prava iz članak 177. stavka 2. KZ/11 počinjenih na štetu njezine djece, u odnosu na koje, sukladno članku 285. stavku 6. ZKP/08, ne može uskratiti iskaz.

Primjer iz sudske prakse br. 15:

Ističući žalbeni osnov bitne povrede odredaba kaznenog postupka, žalitelj tvrdi da se pobijana presuda, u odnosu na kazneno djelo silovanja za koje je optuženik pod toč. 1. izreke te presude oglasen krivim, temelji na dokazima koje sud nije smio

koristiti u postupku. Time se, iako ne izričito, ukazuje na postojanje bitne povrede odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 2. ZKP/08. Naime, žalitelj ukazuje da je izvanbračna supruga optuženika H. Š. prihvatila blagodat ne svjedočenja u odnosu na to kazneno djelo, zbog čega se dijelovi njezinog iskaza koje je dala u odnosu na kazneno djelo povrede djetetovih prava (toč. 3. izreke) nisu mogli koristiti pri dokazivanju kaznenog djela silovanja počinjenog na njezinu štetu. Suprotno tvrdnji žalbe, iz obrazloženja pobijane presude jasno slijedi da je iskaz ove svjedokinje reproduciran i korišten isključivo pri utvrđivanju činjenica relevantnih za postojanje kaznenih djela iz čl. 177. st. 2. KZ/11 počinjenih na štetu njezine djece, u odnosu na koje, sukladno čl. 285. st. 6. ZKP/08, ne može uskratiti iskaz. Okolnost da je svjedokinja potvrdila nazočnost djeteta S. A. za vrijeme dok ju je optuženik spolno napadao, odnosi se isključivo na modalitet zlostavljanja tog djeteta opisanog u optužnici, u odnosu na koje je bila dužna iskazivati. Međutim, ono što je bitno jest da taj dio iskaza navedene svjedokinje nije analiziran niti cijenjen pri utvrđivanju činjenica odlučnih za postojanje kaznenog djela silovanja, kako pogrešno tvrdi žalitelj. Također, nije u pravu žalitelj kada smatra da se svjedoci R. Š. i B. M. nisu mogli ispitati na okolnost onoga što su čuli od ošt. H. Š. budući da je ona u postupku prihvatila blagodat i odbila svjedočiti. Naime, prema pravnom shvaćanju ovog Vrhovnog suda izraženog u brojnim dosadašnjim odlukama (npr. I Kž-1256/04 od 12. siječnja 2005.) građani koji su izvan kaznenog postupka nešto saznali od privilegiranih svjedoka koji su prihvatili blagodat ne svjedočenja, mogu se u svojstvu svjedoka ispitati o sadržaju tako dobivenih izvjava. Ovo iz razloga jer zabrana ispitivanja takvih svjedoka "po čuvenju" ne proizlazi iz zakonske odredbe čl. 286. ZKP/08, a privilegirani svjedoci su svojom slobodnom voljom odlučili pred njima govoriti o okolnostima koji su predmetom utvrđivanja u postupku. Stoga izvor njihovog saznanja, koji potiče izvan sudskog postupka, ne čini iskaze tih svjedoka nezakonitim dokazima u smislu čl. 10. st. 2. ZKP/08. - Vrhovni sud Republike Hrvatske, Kžm-14/17-4 od 29. lipnja 2017.

Članak 18. stavak 5. Zakon o kaznenom postupku (NN, 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 – odluka Ustavnog suda RH, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14 i 70/17)

Nisu ispunjeni uvjeti za prekid postupka do donošenja odluke Suda Europske unije ako se sva postavljena pitanja prvostupanjskog suda odnose na izvršavanje izdanog Europskog uhidbenog naloga u kaznenom predmetu protiv optuženika jer nije riječ o pravnom pitanju o kojem ovisi primjena kaznenog zakona.

Primjer iz sudske prakse br. 16:

Uvodno treba reći da se radi o kaznenom predmetu u kojem je došlo do spajanja kaznenih postupaka protiv opt. I. S. i opt. Z. T. H., i to rješenjem prvostupanjskog suda od 21. prosinca 2015. broj Kv-Us-141/15. U takvoj pravnoj situaciji egzistentnost uvjeta za prekid postupka treba posebno pažljivo razmatrati, te procijeniti opstoje li takvi razlozi u odnosu na svakog optuženika. Prvostupanjski sud

to je propustio učiniti. Međutim, u konkretnom slučaju za ocjenu ispravnosti stanovišta prvostupanjskog suda o tome jesu li se ispunile pretpostavke za prekid postupka u odnosu na opt. Z. T. H. potrebno je utvrditi na što se odnosi zahtjev koji je prvostupanjski sud uputio Sudu Europske unije, naime je li od prethodnog rješenja pravnog pitanja za čije je rješenje nadležan Sud Europske unije zavisi primjena kaznenog zakona, a što proizlazi iz smislenog povezivanja odredaba čl. 18. st. 1., 3. i 5. ZKP/08. Pregledom kaznenog spisa utvrđeno je da je prvostupanjski sud dana 16. svibnja 2017. uputio zahtjev za rješenje pravnog pitanja Sudu Europske unije, a iz, na kraju tog zahtjeva postavljenih pitanja, jasno proizlazi da se ista odnose na prihvatljivost tumačenja Republike Mađarske o ne postupanju po Europskom uhidbenom nalogu koji je izdao Županijski sud u Zagrebu u odnosu na traženu osobu Z. T. H. Preispitivanje ispravnosti takvog postupka Republike Mađarske po mišljenju prvostupanjskog suda, razjasnit će i odrediti eventualno slično postupanje ostalih država članica Europske unije. Dakle, u suštini se sva postavljena pitanja prvostupanjskog suda odnose na izvršavanje izdanog Europskog uhidbenog naloga u kaznenom predmetu protiv Z. T. H., a čija bi provedba trebala rezultirati predajom opt. Z. T. H. Republici Hrvatskoj i vođenjem kaznenog postupka u prisutnosti opt. Z. T. H. Drugim riječima, o rješenju tog prethodnog pravnog pitanja ovisi hoće li se predmetni kazneni postupak u konkretnom slučaju voditi u prisutnosti tog optuženika ili pak *in absentia*, sukladno čl. 402. st. 3. ZKP/08, o čemu je, uostalom, već pravomoćno odlučeno rješenjem tog suda od 10. lipnja 2014. broj Kov-Us-27/14. Stoga se ne radi o pravnom pitanju o kojem ovisi primjena kaznenog zakona, zbog čega nije bilo uvjeta za prekid postupka. - Vrhovni sud Republike Hrvatske, I Kž-Us-102/17-4 od 19. rujna 2017.

Članak 86. stavak 1. Zakon o kaznenom postupku (NN, 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 – odluka Ustavnog suda RH, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14 i 70/17)

Sudac istrage ne može odlučivanje o zakonitosti dokaza prije nego li je kazneni postupak uopće započeo.

Primjer iz sudske prakse br. 17:

Ispitujući pobijano rješenje po službenoj dužnosti u smislu čl. 494. st. 4. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine", broj 152/08., 76/09., 80/11., 91/12. – odluka Ustavnog suda, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14. i 70/17. - dalje u tekstu: ZKP/08), Vrhovni sud Republike Hrvatske kao drugostupanjski sud je utvrdio da je pobijano rješenje donijelo nenadležno tijelo zbog čega ga je valjalo ukinuti. Naime, pobijano rješenje doneseno je od strane suca istrage kome je spis predmeta bio dostavljen na rješavanje povodom žalbe okrivljenog B. M. na rješenje državnog odvjetnika kojim je u odnosu na ovog okrivljenika određeno provođenje istrage. Sudac istrage je sadržaj podnesene žalbe, bez da je o žalbi odlučio, smatrao kao prijedlog okrivljenika za izdvajanje iz spisa predmeta nezakonitih dokaza. Točno je da

odredba čl. 86. ZKP/08 daje pravo sucu istrage da odlučuje o izdvajanju nezakonitih dokaza, ali ovo pravo vezano je za tijek istrage do njenog završetka. U ovom trenutku istraga, pa dakle niti kazneni postupak još nije niti započeo jer on započinje tek pravomoćnošću rješenja o provođenju istrage, pa stoga niti istražni sudac nije imao ovlast donositi odluku o pitanju zakonitosti dokaza. To pravo pripalo bi sucu istrage tek nakon što bi rješenje o provođenju istrage postalo pravomoćno. Na posredan način on bi mogao izraziti svoj stav o zakonitosti dokaza i na način da smatra li ih nezakonitim utvrdi da se na njima ne može temeljiti utvrđenje o osnovanosti sumnje za počinjenje kaznenog djela, u kojem slučaju bi, ako izostaju drugi dokazi, donio odluku o prihvatanju žalbe okrivljenika i ukidanju rješenja državnog odvjetnika o otvaranju istrage, u kojem slučaju bi državnom odvjetniku pripalo pravo žalbom problematizirati ispravnost stava suca istrage. Kako je sudac istrage u ovom predmetu upustio se u odlučivanje o zakonitosti dokaza prije nego li je kazneni postupak uopće započeo, to je stav ovoga suda da on u tom trenutku nije bio na to ovlašten donošenjem posebnog rješenja, zbog čega je pobijano rješenje valjalo ukinuti, a suca istrage uputiti da odluči o osnovanosti žalbe okrivljenika na rješenje o provođenju istrage. - Vrhovni sud Republike Hrvatske, I Kž-432/17-4 od 14. rujna 2017.

Članak 102. stavak 1. Zakon o kaznenom postupku (NN, 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 – odluka Ustavnog suda RH, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14 i 70/17)

Kako se jamstvo kao blaža mjera, nakon VII. Novele ZKP, može primijeniti samo u slučajevima u kojima je istražni zatvor protiv okrivljenika određen zbog opasnosti od bijega, pa ga je prvostupanjski sud pravilno ukinuo, a prema odredbi članka 135. ZKP (prelazne i završen odredbe) sud može po potrebi, odrediti blažu ili težu mjeru osiguranja prisutnosti okrivljenika.

Primjer iz sudske prakse br. 18:

Nakon podizanja optužnice, prvostupanjski je sud prihvatio prijedlog okrivljenika te mu pobijanim rješenjem ukinuo jamstvo u iznosu od 100.000,00 kuna primjenom odredbe članka 125. stavka 1. točke 1. ZKP/08., smatrajući da više ne postoje razlozi koji upućuju na postojanje, kako koluzijske, tako i iteracijske opasnosti na strani tog okrivljenika. USKOK u žalbi ističe da na strani okrivljenika i dalje postoji opasnost od ponavljanja kaznenog djela, zbog čega je opravdano i dalje mu odrediti mjeru jamstva kao zamjenu za istražno zatvorsku osnovu iz članka 123. stavka 1. točke 3. ZKP/08. Međutim, pravilno je prvostupanjski sud ukinuo navedenu mjeru, no, ne samo iz razloga koji su navedeni u pobijanom rješenju. Naime, u međuvremenu je na snagu stupio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“, broj 70/17. - dalje u tekstu ZID ZKP/08.), objavljen u „Narodnim novinama“ 19. srpnja 2017., kojim je odredba članka 102. stavka 1. ZKP/08., koja se odnosi na mjeru jamstva, izmijenjena. Sukladno toj izmjeni, mjera jamstva, kao blaža mjera kojom se može ostvariti svrha istražnog zatvora, može se primijeniti samo u slučajevima u kojima je istražni zatvor protiv okrivljenika određen iz razloga

navedenih u članku 123. stavku 1. točki 1. ZKP/08., odnosno zbog opasnosti od bijega, a to ovdje nije slučaj. Osim toga, u prijelaznim i završnim odredbama članka 135. ZID ZKP/08. propisano je da će sud u roku od dva mjeseca od dana stupanja na snagu tog Zakona ukinuti jamstvo koje je zamijenilo istražni zatvor iz osnova navedenih u članku 123. stavku 1. točkama 2., 3. i 4. ZKP/08. te, po potrebi, odrediti blažu ili težu mjeru osiguranja prisutnosti okrivljenika. Prema tome, jamstvo se više ne može odrediti kao zamjena za istražno zatvorsku osnovu iz članka 123. stavka 1. točke 3. ZKP/08., pa je odluka prvostupanjskog suda kojom je mjera jamstva ukinuta, zakonita i u skladu sa navedenim izmjenama ZID ZKP/08. Slijedom navedenog, budući da ni ispitivanjem pobijanog rješenja nisu utvrđene povrede na koje drugostupanjski sud, sukladno članku 494. stavku 4. ZKP/08., pazi po službenoj dužnosti, to je, na temelju članka 494. stavka 3. točke 2. ZKP/08., odlučeno kao u izreci ovog rješenja. - Vrhovni sud Republike Hrvatske, II Kž-301/17 od 28. kolovoza 2017.

Članak 123. stavak 2. Zakon o kaznenom postupku (NN, 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 – odluka Ustavnog suda RH, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14 i 70/17)

Kada je istražni zatvor koji je određen zbog opasnosti od ponavljanja djela zamijenjen jamstvom zbog čega se jamstvo više ne može odrediti, a optuženik je osuđen na kaznu zatvora koja zbog visine zahtjeva obligatorno određivanje istražnog zatvora, sud nije u obvezi razmatrati primjenu blažih mjera, na što upućuje prijelazna i završna odredba VII. Novele ZKP.

Primjer iz sudske prakse br. 19:

Neosnovane su žalbene tvrdnje optuženika da pobijano rješenje nije na zakonu osnovano jer je prvostupanjski sud „propustio voditi računa o noveli ZKP odnosno čl. 135.“. Naime, kako je iz pobijanog rješenja vidljivo, prvostupanjski sud je vodio računa o odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“ broj 70/17. od 19. srpnja 2017.), kojim je izmijenjena odredba članka 102. stavka 1. Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“ broj 152/08., 76/09., 80/11., 91/12. - Odluka Ustavnog suda, 143/12., 56/13., 145/13. i 152/14.), a koja se odnosi na mjeru jamstva. Sukladno toj izmjeni, mjera jamstva, kao blaža mjera kojom se može ostvariti svrha istražnog zatvora, može se primijeniti samo ako je istražni zatvor protiv optuženika određen iz razloga navedenih u članku 123. stavku 1. točki 1. ZKP/08., zbog opasnosti od bijega, kako to pravilno navodi prvostupanjski sud. Sukladno istoj izmjeni, sud je dužan u roku od dva mjeseca od dana stupanja na snagu tog Zakona ukinuti jamstvo koje je zamijenilo istražni zatvor iz osnova u članku 123. stavku 1. točkama 2., 3. i 4. Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“ broj 152/08., 76/09., 80/11., 91/12. – Odluka ustavnog suda, 143/12., 56/13., 145/13. i 152/14.). Iz spisa predmeta je vidljivo da je optuženiku jamstvo zamijenilo istražni zatvor koji mu je bio određen iz osnove u članku 123.

stavku 1. točka 3. ZKP/08., pa je prvostupanjski sud postupio u skladu s citiranom odredbom članka 135. prijelaznih i završnih odredaba iz Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“ broj 70/17.). Prvostupanjskim rješenjem od 7. kolovoza 2017. u konkretnom slučaju optuženiku istražni zatvor određen iz osnove u članku 123. stavku 2. ZKP/08., kao obligatorni istražni zatvor nakon izricanja presude kojom je optuženiku izrečena kazna zatvora dulja od pet godina. Stoga prvostupanjski sud nije bio u obvezi razmatrati primjenu blažih mjera, na što upućuje citirana odredba prijelaznih i završnih odredaba, a koja postoji u slučaju određivanja istražnog zatvora iz razloga iz članka 123. stavka 1. ZKP/08., što ovdje nije slučaj. Stoga se pravilno prvostupanjski sud poziva na odredbu članka 105. stavka 2. ZKP/08. jer je vidljivo da je utvrđeno postojanje razloga za istražni zatvor različitih od onih zbog kojih je bio određen istražni zatvor koji je zamijenjen jamstvom. Vrhovni sud Republike Hrvatske, II Kž-356/17-4 od 6. listopada 2017.

Članak 149. stavak 3. Zakon o kaznenom postupku (NN, 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 – odluka Ustavnog suda RH, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14 i 70/17)

U postupku po privatnoj tužbi u kojem je prvostupanjski sud donio rješenje o obustavi postupka jer je našao da je optuženica već pravomoćno osuđena za isto djelo u prekršajnom postupku, privatni tužitelj je dužan naknaditi troškove suda (paušalnu svotu) jer do obustave nije došlo zbog smrt okrivljenika ili nastup zastare kaznenog progona zbog odugovlačenja postupka koje se ne može pripisati u krivnju privatnog tužitelja.

Primjer iz sudske prakse br. 20:

Naprijed iznijete činjenice odgovaraju istini, no unatoč tome ne dovode u pitanje pravilnost i zakonitost pobijane odluke suda prvoga stupnja o troškovima kaznenog postupka. Naime, sukladno odredbi čl. 149. st. 3. ZKP/08 privatni tužitelj obavezan je naknaditi troškove kaznenog postupka iz čl. 145. st. 2. t. 1. do 6. toga Zakona, nužne izdatke okrivljenika te nužne izdatke i nagradu njegova branitelja ako je postupak završen presudom kojom se okrivljenik oslobađa optužbe ili presudom kojom se optužba odbija, ili rješenjem o obustavi postupka, osim ako je postupak obustavljen odnosno ako je donesena presuda kojom se optužba odbija zbog smrti okrivljenika ili zato što je nastupila zastara kaznenog progona zbog odugovlačenja postupka koje se ne može pripisati u krivnju privatnog tužitelja. Prema tome u postupku po privatnoj tužbi ako nastanu neke od naprijed navedenih situacija, a nije riječ o nekom od taksativno navedenih razloga u čl. 149. st. 3. ZKP/08 (smrt okrivljenika ili nastup zastare kaznenog progona zbog odugovlačenja postupka koje se ne može pripisati u krivnju privatnog tužitelja) troškove kaznenog postupka snosi privatni tužitelj. Budući da se u predmetnom slučaju ne radi o obustavi kaznenog postupka iz naprijed navedena dva razloga u kojima je privatni tužitelj oslobođen

obveze plaćanja troškova kaznenog postupka, prvostupanjski sud je postupio u skladu sa zakonom kada je privatnu tužiteljicu u ovom slučaju obvezao na plaćanje paušalne svote od 300,00 kn (čl. 145. st. 2. toč. 6. ZKP/08). Ovaj žalbeni sud nalazi da u postojećim neprijepornim okolnostima na koje se poziva privatna tužiteljica ovakva odluka uistinu nije pravična, no zakonodavac nije ostavio sudu druge mogućnosti, budući da je izričito poimenično propisao slučajeve u kojima privatni tužitelj nije dužan snositi troškove kaznenog postupka u situaciji obustave kaznenog postupka. Slijedom iznijetih razloga žalba privatne tužiteljice nije prihvaćena. - Županijski sud u Varaždinu, KŽ-185/17 od 2. svibnja 2017.

Članak 285. stavak 3. Zakon o kaznenom postupku (NN, 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 – odluka Ustavnog suda RH, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14 i 70/17)

Odvjetnici nisu općenito oslobođeni obveze svjedočenja nego su oslobođeni obveze svjedočenja samo o tome što im je okrivljenik povjerio kao svom odvjetniku (tzv. odvjetnička tajna), s tim da ta blagodat vrijedi i nakon prestanka odnosa zastupanja.

Primjer iz sudske prakse br. 21:

U pravu je državni odvjetnik kada u žalbi navodi da je ostvarena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 2. ZKP/08, s obzirom na okolnost da se presuda temelji između ostalog i na iskazima privilegiranih svjedoka, s tim da su njihovi iskazi pročitani na raspravi, a da prethodno nisu upozoreni u skladu s odredbom čl. 285. st. 3. ZKP/08. Naime, razlozi presude u osuđujućem dijelu odnose se i na citiranje i ocjenu vjerodostojnosti iskaza svjedoka M. S. oca optuženika i S. S. supruge optuženika, čiji su iskazi na raspravi dana 8. rujna 2016. pročitani, a da prethodno prilikom ispitivanja kod suca istrage 29. prosinca 2014., osim po odredbi čl. 285. st. 1. toč. 2. ZKP/08, nije ubilježeno u zapisnik da su upozoreni i po odredbi čl. 285. st. 3. ZKP/08. Po odredbi čl. 285. st. 1. toč. 1. i 2. ZKP/08 otac i supruga optuženika oslobođeni su od obveze svjedočenja, zbog čega je takve svjedočke po odredbi čl. 285. st. 3. ZKP/08 sud dužan upozoriti da ne moraju svjedočiti, ali ako odluče svjedočiti mora ih se upozoriti da će se njihov iskaz, bez obzira na njihovu kasniju odluku, moći koristiti kao dokaz. Po odredbi čl. 300. st. 1. toč. 3. ZKP/08 iskaz svjedoka ne može se upotrijebiti kao dokaz u postupku ako upozorenje iz čl. 285. st. 3. ZKP/08 nije ubilježeno u zapisnik. Vrhovni sud Republike Hrvatske, I KŽ-577/16-4 od 20. prosinca 2016.

Članak 465. stavak 1. Zakon o kaznenom postupku (NN, 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 – odluka Ustavnog suda RH, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14 i 70/17)

Optuženik se može odreći prava na žalbu i prije nego mu je presuda dostavljena, osim ako bi po presudi imao izdržavati kaznu oduzimanja slobode. Kada je prvostupanjski sud optuženika osudio na kaznu zatvora koja je zamijenjena radom

za opće dobro, ipak za optuženika i dalje egzistira ova kazna oduzimanja slobode zbog čega se optuženik ne može odreći prava na žalbu prije pisanog otpravka presude.

Primjer iz sudske prakse br. 22:

Iako je Općinski sud u Koprivnici u pobijanoj presudi naveo da žalba nije dopuštena jer su se optuženik i državni odvjetnik, nakon objave presude dana 25. studenoga 2015., odrekli prava na žalbu, pa je konstatirano da je s tim danom presuda postala pravomoćna, ovo odricanje je protivno odredbi čl. 465. st. 1. ZKP/08. Naime, prema naprijed navedenoj zakonskoj odredbi optuženik se može odreći prava na žalbu i prije nego mu je presuda dostavljena, osim ako bi po presudi imao izdržavati kaznu oduzimanja slobode. Budući da je prvostupanjski sud optuženika osudio na kaznu zatvora, time što je ona zamijenjena radom za opće dobro, ipak za optuženika i dalje egzistira ova kazna oduzimanja slobode. Prema tome, njegovo odricanje od žalbe nakon objave presude, bez da mu je dostavljen pisani otpravak te presude budući je u međuvremenu postao nedostupan, nema pravni učinak, te se ima uzeti kao da odricanja od žalbe nije bilo. Stoga prvostupanjska presuda nije postala pravomoćna pa je ovaj sud drugog stupnja ispitao osnovanost žalbenih navoda. Županijskog suda u Zagrebu, KŽ-356/16 od 10. svibnja 2016.

Članak 468. stavak 1. točka 11. Zakon o kaznenom postupku (NN, 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 – odluka Ustavnog suda RH, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14 i 70/17)

Ostvarena je apsolutno bitna povreda odredaba kaznenog postupka, izreka presude je nerazumljiva kada iz nje nije vidljivo koji je materijalni zakon primijenjen - KZ/97 ili KZ/11.

Primjer iz sudske prakse br. 23:

Prvostupanjski sud počinio bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 1. toč. 11. ZKP/08 jer je izreka presude nerazumljiva, proturječna sama sebi i razlozima presude, te se presuda kao takva ne može ispitati. Naime, u ovom postupku okrivljeni Nenad Kosanović proglašen je krivim zbog počinjenja kaznenog djela teške tjelesne ozljede iz čl. 99 st. 1. KZ, pa ga je po čl. 99. st. 1. KZ osudio na kaznu zatvora u trajanju od šest mjeseci, a koju kaznu je temeljem čl. 55. st. 1. i 2. KZ zamijenio radom za opće dobro. Iz činjeničnog opisa pobijane presude vidljivo je da se okrivljeniku stavlja na teret počinjenje kaznenog djela teške tjelesne ozljede koje se dogodilo dana 18. ožujka 2015. godine, dakle u vrijeme kada je na snazi KZ/11, a po kojem zakonu je kazneno djelo teške tjelesne ozljede propisano odredbom čl. 118. st. 1. KZ/11. Nadalje, u skladu s odredbom čl. 3. st. 1. KZ/11 prema počinitelju se primjenjuje zakon koji je bio na snazi u vrijeme kada je kazneno djelo počinjeno (dakle čl. 118. st. 1. KZ/11), a u ovom slučaju je i nadležno državno odvjetništvo podiglo optužni akt za to kazneno djelo. Međutim, iz pobijane presude nije vidljivo koji je materijalni zakon primijenjen. Naime, razmatrajući pobijanu

presudu vidljivo je da se u uvodu iste okrivljeniku stavlja na teret kazneno djelo iz čl. 118. st. 1. KZ (propušteno je napisati koji KZ, što je također propust, a radi se o KZ/11), okrivljenik je proglašen krivim za čl. 99. st. 1. KZ (ne navodi se koji, ali se očito radi o KZ/97, jer je člankom 99. KZ/97 propisano kazneno djelo teške tjelesne ozljede). Nadalje, prvostupanjski sud kaznu zatvora od šest mjeseci zamjenjuje radom za opće dobro pozivajući se na odredbu čl. 55. st. 1. i 2. KZ, (očito da se radi o određivanju zamjene rada za opće dobro po KZ/11, jer KZ/11 u odredbi čl. 55. propisuje rad za opće dobro, dok KZ/97 ovaj institut propisuje u odredbi čl. 54. KZ/97). Uzimajući u obzir sve naprijed navedeno vidljivo je da je u uvodu presude primijenjen KZ/11, a da su u izreci primijenjene odredbe KZ/97 i KZ/11 (rad za opće dobro) Pri tome prvostupanjski sud u obrazloženju pobijane presude niti jednom riječju ne obrazlaže koji zakon je primijenio i zašto, odnosno zašto je došlo do primjene odredaba "starog i novog KZ". Dakle, kako iz izreke nije jasno po kojem je zakonu kvalificirano inkriminirano postupanje okrivljenika, a citirani članovi KZ su u proturječju, pri čemu ni obrazloženje ne sadrži razloge kojima se sud rukovodio pri izboru kaznenog zakona koji će i koji je primijenio, to je izreka nerazumljiva i proturječna sama sebi i razlozima presude, te su izostali razlozi o odlučnim činjenicama, pa je ostvarena uvodno naznačena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 1. toč. 11. ZKP/08. Županijski sud u Zagrebu, Kž-740/17-3 od 19. rujna 2017.

► uočeni su veliki propusti kod citiranja naziva pojedinih zakona, članka, stavaka i toči, te vremena donošenja zakona, njihovog stupanja na snagu i citiranja brojeva Narodnih novina u kojima su objavljeni.

►► u tijeku edukacija potrebno je prikazati primjere iz prakse – preko Supra Nova.

Članak 468. stavak 3. Zakon o kaznenom postupku (NN, 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 – odluka Ustavnog suda RH, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14 i 70/17)

Ostvarena je bitna povreda odredaba kaznenog postupka kada sud na sjednicu vijeća na kojoj je odlučivao ukidanju jamstva i mogućoj zamjeni jamstva nekom blažom ili težom mjerom osiguranja prisutnosti optuženika nije pozvao stranke.

Primjer iz sudske prakse br. 24:

U pravu je žalitelj kad navodi da je prvostupanjski sud počinio bitnu povredu odredbi čl. 468. st. 3. ZKP/08 budući da je sjednica vijeća održana bez nazočnosti stranaka. Pogrešan je stav prvostupanjskog suda da on ne treba odlučivati o mogućnosti zamjene istražnog zatvora mjerama opreza, te da ga to oslobađa pozivanja stranaka na sjednicu. Naime, odredba čl. 135. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku (NN, br. 70/17) izričito propisuje obvezu

sudu da zbog jamstva određenog iz čl. 123. st. 1. toč. 2., 3. i 4. ZKP/08 ukine jamstvo, već da po potrebi odredi blažu ili težu mjeru osiguranja prisutnosti optuženika. Obveza suda je da na javnoj sjednici odlučuje ne samo o istražnom zatvoru, već i kada razmatra primjenu njegovih supstituta kao što su jamstvo i mjere opreza. Stoga je u pravu žalitelj kada navodi da je sud postupio protivno odredbi čl. 129. st. 2. ZKP/08 jer branitelj kao niti optuženik nisu pozvani niti obaviješteni da će se sjednica održati. Budući je odluka donesena na ročištu bez prisutnosti stranaka koje nisu niti pozvane počinjena je bitna povreda zakona o kaznenom postupku iz čl. 468. st. 3. ZKP/08 zbog čega je prihvaćena žalba i ukinuta odluka te predmet vraćen prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje. Županijski suda u Puli-Pola, KŽ-295/17 od 8. rujna 2017.

Članak 469. točka 5. Zakon o kaznenom postupku (NN, 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 – odluka Ustavnog suda RH, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14 i 70/17)

Prema pravomoćno osuđenoj osobi mogu se primijeniti odredbe o stjecaju i izricanju jedinstvene kazne samo ako mu se sudi za kazneno djelo počinjeno prije nego što je započeo s izdržavanjem kazne po prijašnjoj presudi ili ako mu se sudi za kazneno djelo koje je počinjeno za vrijeme izdržavanja kazne zatvora pa je sud je povrijedio zakon kada je optuženiku objedinio kazne za ranije počinjeno kazneno djelo i za novo kazneno djelo koje je počinio za vrijeme trajanja uvjetnoga otpusta s izdržavanja prethodne kazne jer se uvjet ne može izjednačiti s izdržavanjem kazne.

Primjer iz sudske prakse br. 25:

Žalba državnog odvjetnika je osnovana. Pobijanom presudom prihvaćen je zahtjev osuđenika za tzv. nepravu obnovu kaznenog postupka temeljem čl. 498. st. 1. toč. 1. ZKP/08 jer je on za vrijeme izdržavanja jedinstvene kazne zatvora u trajanju od pet godina i četiri mjeseca počinio novo kazneno djelo iz čl. 234. st. 2. KZ/11, za koje je pravomoćno osuđen, a u tom postupku nisu primijenjene odredbe o odmjeravanju jedinstvene kazne za djela u stjecaju. Stoga prvostupanjski sud smatra da su ispunjeni zakonski uvjeti za primjenu ovog izvanrednog pravnog lijeka. Prema čl. 53. st. 1. KZ/11 (a jednako je propisano i u čl. 62. st. 1. KZ/97), prema pravomoćno osuđenoj osobi mogu se primijeniti odredbe o stjecaju i izricanju jedinstvene kazne samo ako mu se sudi za kazneno djelo počinjeno prije nego što je započeo s izdržavanjem kazne po prijašnjoj presudi ili ako mu se sudi za kazneno djelo koje je počinjeno za vrijeme izdržavanja kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora ili kazne maloljetničkog zatvora. U konkretnom slučaju, nije sporno da je kazneno djelo iz čl. 234. st. 2. KZ/11 za koje je K. B. osuđen pravomoćnom presudom Općinskog suda u Osijeku broj K-375/16 od 13. travnja 2016. počinjeno za vrijeme trajanje uvjetnog otpusta s izdržavanja prethodne kazne zatvora u trajanju od pet godina i četiri mjeseca. Državni odvjetnik u žalbi s pravom ukazuje da osoba koja je počinila kazneno djelo za vrijeme uvjetnog otpusta nije ga počinila za vrijeme izdržavanja kazne, u kojem pravcu je doneseno i pravno shvaćanje sjednice Kaznenog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 12. travnja 2010. Stoga

argumentacija izložena u obrazloženju pobijane presude nije prihvatljiva, tim više jer je u suprotnosti s izričitom zakonskom odredbom čl. 53. st. 1. KZ/11 (druga rečenica) koja propisuje da se vrijeme provedeno na uvjetnom otpustu ne uračunava u izrečenu jedinstvenu kaznu pa se prema tome i ne može izjednačiti s izdržavanjem kazne zatvora. Slijedom navedenog, pogrešnom primjenom odredbe čl. 53. st. 1. KZ/11 prvostupanjski je sud u odluci o kazni prekoračio ovlast koju ima po zakonu čime je ostvarena povreda kaznenog zakona iz čl. 469. toč. 5. ZKP/08, kako pravilno ukazuje državni odvjetnik u svojoj žalbi. Vrhovni sud Republike Hrvatske, Kžm-10/20-4 od 29. lipnja 2017.

Članak 473. Zakon o kaznenom postupku (NN, 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 – odluka Ustavnog suda RH, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14 i 70/17)

Žalba na rješenje ne šalje se na odgovor.

Primjer iz sudske prakse br. 26:

Pobijanim rješenjem Općinski sud u Šibeniku, na temelju čl. 380. st. 1. toč. 2. u svezi čl. 452. toč. 5. ZKP/08 obustavio je kazneni postupak protiv opt. Z. M., zbog kaznenog djela iz čl. 139. st. 2. i 4. KZ/11. Protiv tog rješenja žalbu je podnio državni odvjetnik, zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka i povrede kaznenog zakona, s prijedlogom da se pobijano rješenje ukine i predmet vrati prvostupanjskom sudu na daljnji postupak. Na žalbu je odgovori branitelj optuženika Frano Baica odvjetnik u Šibeniku, kojem je prvostupanjski sud pogrešno dostavio žalbu na odgovor, jer se, sukladno čl. 495. ZKP/08, u postupku po žalbi protiv rješenja ne primjenjuje čl. 473. ZKP/08 i žalba ne dostavlja protivnoj stranci na odgovor. (Iz odluke Županijskog suda u Šibeniku, Kž-27/17 od 16. veljače 2017.)

► ova praksa se navodi zbog toga što još uvijek imamo primjera pogrešne prakse da se žalba na rješenje dostavlja na odgovor unatoč izričitoj zakonskoj odredbi da žalba na rješenje ne ide na odgovor, čime se bespotrebno troši vrijeme prouzrokuju troškovi.

Članak 486. stavak 1. Zakon o kaznenom postupku (NN, 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 – odluka Ustavnog suda RH, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14 i 70/17)

Nakon donošenja Zakona o prestanku važenja Zakona o postupku oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom i prekršajem („Narodne novine“ br. 70/17.) sud drugoga stupnja dužan je po službenoj dužnosti preinačiti prvostupanjsku presudu i imovinsku korist oduzeti prema sada važećem članku 560. d. st. 1. i 2. Zakona o kaznenom postupku.

Primjer iz sudske prakse br. 27:

Međutim, u pogledu odluke o oduzimanju imovinske koristi je pobijana presuda preinačena na način da je od opt. J. K. ta korist oduzeta na temelju čl. 560. d. ZKP/08 i to iz razloga jer je ZPOIK, na temelju kojeg je pobijanom presudom oduzeta imovinska korist, na temelju čl. čl. 1. st. 1. Zakona o prestanku važenja Zakona o postupku oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom i prekršajem („Narodne novine“ br. 70/2017,) prestao važiti, te je u čl. 2. istog zakona propisano da će se postupci započeti po ZPOIK-u dovršiti po odredbama kojim se uređuje kazneni postupak. Dakle, imovinsku korist je pravilnom primjenom zakona valjalo oduzeti na temelju sada važećeg propisa, a to je novelirani ZKP/08 (Zakon o izmjenama i dopunama zakona o kaznenom postupku „Narodne novine“ br. 70/17). Stoga je pobijana presuda u ovom dijelu preinačena na način kako je to navedeno u izreci presude. Slijedom izloženog, kako je žalbe optuženika nisu osnovane, valjalo je u smislu odredbe čl. 486. st. 1. ZKP/08 i čl. 482. ZKP/08, presuditi kao u izreci. - Vrhovni sud Republike Hrvatske, I KŽ-378/17 od 30. kolovoza 2017.

Članak 494. stavak 3. točka 3. u svezi članka 406. Zakon o kaznenom postupku (NN, 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 – odluka Ustavnog suda RH, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14 i 70/17)

U procesnoj situaciji kada optuženik zbog zdravstvenog stanja, koje može biti teško i neizlječivo, ne može biti prisutan na raspravi, moguće je raspravu samo odgoditi na neko određeno ili neodređeno vrijeme, a ne kazneni postupak obustaviti.

Primjer iz sudske prakse br. 28:

Iz stanja spisa nije sporno da su za podizanja optužnice protiv I optuženog M. J. i dr. zbog osnovane sumnje da su počinili kaznena djela iz čl. 293. st. 1. i 2. KZ/97, bile ostvarene zakonske pretpostavke za kazneni progon, što uostalom potvrđuje i činjenica da je prvostupanjski sud tu optužnicu i potvrdio rješenjem broj KOV-622/16 od 14. listopada 2016. U odredbama ZKP raspravna sposobnost odnosno nesposobnost optuženika, koja je nastupila nakon počinjenja kaznenog djela, je procesna smetnja da se rasprava uspješno provede i okonča, pa je tako u čl. 406. st. 1. ZKP/08 propisano da izvan slučajeva posebno predviđenih u ovom Zakonu, rasprava će se odgoditi rješenjem vijeća ako se u tijeku rasprave utvrdi da je optuženik raspravno nesposoban. Niti u jednoj odredbi ZKP nije propisano da bi se zbog zdravstvenog stanja optuženika i neke bolesti, bilo fizičke ili mentalne, koja može biti trajna i neizlječiva, i koja bi mu onemogućavala da prisustvuje raspravi, kazneni postupak obustavio. Za takvu odluku u odredbama ovog zakona nema uporišta. Naime, u procesnoj situaciji kada optuženik zbog zdravstvenog stanja, koje može biti teško i neizlječivo, ne može biti prisutan na raspravi, moguće je raspravu samo odgoditi na neko određeno ili neodređeno vrijeme. Međutim, u tom slučaju, kako to u žalbi sugerira državni odvjetnik, se ne može primijeniti odredba čl. 552. st. 2. ZKP/08, koja propisuje da će predsjednik vijeća prije rasprave u prisustvu vještaka pokušati ispitati okrivljenika radi ocijene njegove raspravne sposobnosti i ako sud

utvrdi da je okrivljenik raspravno nesposoban zbog duševnih smetnji, rasprava će se održati u njegovoj odsutnosti, jer se ova odredba odnosi na postupak prema osobama s duševnim smetnjama, koje su u vrijeme počinjenja djela bile neubrojive, što optuženi M. J. nije jer je inkriminirano kazneno djelo počinio kao ubrojiva osoba. Iz izloženih razloga, temeljem čl. 494. st. 3. toč. 3. ZKP/08, valjalo je žalbu državnog odvjetnika prihvatiti kao osnovanu te ukinuti pobijano rješenje i predmet vratiti na ponovno odlučivanje. - Županijskog suda u Zagrebu, I Kž-318/17 od 25. travnja 2017.

Članak 494. stavak 4. Zakon o kaznenom postupku (NN, 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 – odluka Ustavnog suda RH, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14 i 70/17)

Ispitujući u povodu žalbe, rješenje kojim su odbijeni kao neosnovani prijedlozi optuženika za izdvajanje iz spisa naloga suca istrage kojim su naložene mjere kojima se privremeno ograničavaju određena ustavna prava građana, a po službenoj dužnosti sud je utvrdio da rješenje nema razloge o odlučnim činjenicama jer sud u pobijanom rješenju nije naveo koji dio osporavanog naloga sadrži razloge o postojanju osnova sumnje za konkretno kazneno djelo za koje je optuženici osumnjičeni, kao niti na čemu je sudac istrage temeljio zaključak da se izvidi ne bi mogli provesti na drugi način ili bi to bilo moguće samo uz nerazmjerne teškoće.

Primjer iz sudske prakse br. 29:

Prvostupanjski sud je trebao utvrditi da li osporavani nalog istražnog suca sadrži sve potrebne elemente odnosno da li je izdan u skladu sa zakonom. Ovdje treba naglasiti, što je istaknuto i u presudi Europskog suda za ljudska prava iz presude od 15. siječnja 2015. u predmetu Dragojević protiv Hrvatske (ECLI:CE:ECHR:2015:0115JUD006895511), iako je u Zakonu o kaznenom postupku izričito predviđena prethodna sudska kontrola i detaljno obrazloženje naloga za provođenje posebnih izvida privremenim ograničenjem ustavnih prava i sloboda prilikom izdavanja naloga, da su sudovi pogrešno uveli mogućnost retroaktivnog opravdanja mjera, iako zakonska pretpostavka prethodne sudske kontrole i detaljnog obrazloženja u nalogu nije bila poštovana. Dakle, retroaktivnim opravdanjem nije moguće „osnažiti“ nalog istražnog suca koji treba biti sastavljen u skladu sa zakonskim odredbama i postavljenim standardima, a niti je to zadaća suda u ovoj fazi postupka. U pobijanom rješenju nije navedeno koji dio osporavanog naloga sadrži razloge o postojanju osnova sumnje za konkretno kazneno djelo za koje je optuženik I. G. bio osumnjičen, kao niti na čemu je istražni sudac temeljio zaključak da izvidi ne bi mogli biti provedeni na drugi način ili bi to bilo moguće samo uz nerazmjerne teškoće, pa su prema tome izostali razlozi o odlučnim činjenicama. Potrebno je naglasiti da je Zakonom o kaznenom postupku („Narodne novine“, broj 110/97, 27/98, 58/99, 112/99, 58/02, 143/02 i 115/06 - u daljnjem tekstu: ZKP/97) kao i ZKP/08 propisana sudska kontrola prilikom određivanja posebnih dokaznih radnji kojima se privremeno ograničavaju određena ustavna prava građana, koja je

zajamčena sudskom odlukom - naglom suca istrage u kojem će biti obrazloženo jesu li ostvareni uvjeti za izdavanje naloga i čime je pokrjepljen takav zaključak suda. Europski sud za ljudska prava je u citiranom predmetu Dragojević protiv Hrvatske utvrdio povredu članka 8. Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu Konvencija), navodeći: „... Sud smatra da mjerodavno domaće pravo, na način na koji su ga tumačili i primijenili nadležni sudovi, nije bilo razumno jasno u pogledu opsega i načina ostvarivanja diskrecije dodijeljene tijelima javne vlasti, te posebice u praksi nije osiguralo odgovarajuće mjere zaštite od raznih mogućih zloupotreba. U skladu s time, postupak za nalaganje i nadziranje provođenja mjera prisluškivanja telefona podnositelja nije bio u potpunosti u skladu s pretpostavkama zakonitosti, niti je na odgovarajući način ograničio miješanje u pravo podnositelja na poštovanje njegova privatnog života i dopisivanja na ono što je bilo „nužno u demokratskom društvu“. (Odlomak 101.). K tome, u jednoj od svojih najnovijih odluka od 04. travnja 2017. u predmetu Matanović protiv Hrvatske (ECLI:CE:ECHR:2017:0404JUD000274212, odlomci 112.-116.), Europski sud za ljudska prava zadržava iste standarde pri ocjeni sudskih odluka kojima se zadire u osobni i obiteljski život zaštićen člankom 8. Konvencije, pozivajući se upravo i na predmet Dragojević protiv Hrvatske. Nadalje, u obrazloženju osporavanog naloga istražnog suca je samo navedeno da je USKOK podnio zahtjev za određivanje mjera iz članka 180. stavka 1. točke 1., 2. i 3. ZKP/97 u odnosu na V. K. i I. G. uz obrazloženje da Uprava kriminalističke policije MUP-a RH traži izdavanje takvog naloga jer provodi kriminalističku obradu prema V. K. i I. G. zbog osnova sumnje na počinjenje kaznenih djela iz članaka 333., 334, 347., 348. i 337. KZ-a te da prileži prijedlog Uprave kriminalističke policije. U obrazloženju naloga je navedeno da je prijedlog za izdavanje naloga osnovan jer se radi o kaznenim djelima iz članka 181. stavka 3. ZKP/97, a izvidi ovih kaznenih djela ne bi mogli provesti na drugi način ili bi to bilo moguće samo uz nerazmjerne teškoće. U obrazloženju, dakle nisu dani razlozi za postojanje osnova sumnje u odnosu na optuženika I. G. a niti je precizirano za koje od pet spomenutih kaznenih djela je optuženik bio osumnjičen, te nije navedeno na čemu USKOK i Uprava kriminalističke policije MUP-a RH temelje tvrdnju da izvide ne bi bilo moguće provesti na drugi način ili bi to bilo moguće samo uz nerazmjerne teškoće. U pobijanom rješenju se navodi da istražni sudac nije interpretirao prijedlog USKOK-a i Uprave kriminalističke policije MUP-a RH ni uz njih dostavljene materijale ali se na njih „iako sumarno“ poziva, što je protivno stvarnom sadržaju naloga. Iz navedenog je očito da postoji proturječje između onog što je navedeno o sadržaju osporavanog naloga i samog tog naloga, a razlozi koji su u rješenju iznijeti su nejasni i u znatnoj mjeri proturječni. Vrhovni sud Republike Hrvatske, I KŽ-Us-26/17-5 od 4. svibnja 2017.

Članak 518. stavak 4. Zakon o kaznenom postupku (NN, 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 – odluka Ustavnog suda RH, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14 i 70/17)

- VII. Novela – izmjena stavka 4. članka 518. ZKP/08

Članak 518.

(1) Zahtjev za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude mogu podnijeti osuđenik i branitelj u roku od mjesec dana od primitka pravomoćne presude prema članku 463. stavku 3. ovog Zakona.

(2) Zahtjev za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude podnosi se prvostupanjskom sudu.

(3) Zahtjev koji je podnesen nepravovremeno ili ga je podnijela neovlaštena osoba ili je podnesen u slučaju osude na kaznu ili mjeru zbog koje se zahtjev ne može podnijeti (članak 515. stavak 1.) ili po zakonu nije dopušten (članak 515. stavak 2. i 3.), odbacit će rješenjem predsjednik vijeća prvostupanjskog suda ili Vrhovni sud.

(4) Prvostupanjski sud dostavit će primjerak zahtjeva sa spisom Glavnom državnom odvjetniku, koji može u roku od petnaest dana od dana primitka zahtjeva podnijeti odgovor na zahtjev. Odgovor na zahtjev dostavit će se osuđeniku i njegovom branitelju prije dostavljanja spisa Vrhovnom sudu.

(5) Prvostupanjski sud ili Vrhovni sud može, s obzirom na sadržaj zahtjeva, riješiti da se odgodi, odnosno prekine izvršenje pravomoćne presude. Žalba protiv takva rješenja prvostupanjskog suda ne odgađa njegovo izvršenje.

Primjer iz sudske prakse br. 30:

Broj: III Kr 84/2017

OPĆINSKOM SUDU U OSIJEKU

OSIJEK

Na broj: K-1338/2015

U prilogu vraćamo Vaš spis broj gornji koji nam je dana 30. listopada 2017. dostavljen na odlučivanje povodom zahtjeva os. Josipa Begovića za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude.

Naime, prema čl. 518. st. 4. izmijenjenog Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“, broj 70/17) koji je stupio na snagu dana 28. srpnja 2017., prvostupanjski će sud dostaviti primjerak zahtjeva sa spisom Glavnom državnom odvjetniku radi podnošenja odgovora za zahtjev, a što je prema podacima u spisu učinjeno. Međutim, u ovom slučaju potrebno je još odgovor državnog odvjetnika (list 332) dostaviti osuđeniku i njegovom branitelju na znanje.

Stoga Vam dostavljamo spis na nadležno postupanje time da po proteku roka za odgovor na zahtjev odnosno nakon dostave tog odgovora osuđeniku i njegovom branitelju, zajedno s priloženim dostavnicama, vratite spis predmeta radi daljnjeg odlučivanja, pozivom na naš gornji broj.

Zagreb, 6. studenog 2017.

SUDAC
dr. sc. Zdenko Konjić

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNO ODVJETNIŠTVO REPUBLIKE HRVATSKE

Broj: KR-I-DO-135/17
Zagreb, 28. rujna 2017.
OM/OM

1

Općinski sud u Osijeku *19/17*

Prijemnica preporučena - preko pošte (obično - preporučeno)
02-10-2017 *1* primjeraka sa *1* priloga

Posebna dostava poštom odbrani - s oštećenim omotom.

Predmet je pošti preporučeno dana 29.9.17 god.

Plaćeno pristojbu u državnim biljezima - manje
kuna - uz ček primljen bez pristojbe.

duo u primatku
Potpis djelatnika

OPĆINSKI SUD U OSIJEKU

OSIJEK

Na broj: 6 K-435/16

Vraćamo spis vašeg suda posl. broj K-435/16 u kaznenom predmetu protiv okrivljenika Stojčević Vladimira zbog kaznenih djela iz čl. 228. st. 1 Kaznenog zakona i dr., a povodom njegovog zahtjeva za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude, s time da postupite u skladu sa Zaključkom sjednice Odjela VSRH od 17. travnja 2014. u vezi s primjenom čl. 518. st. 4. ZKP/08.

Prilog kao u tekstu

ZAMJENIK GLAVNOG DRŽAVNOG ODVJETNIKA
REPUBLIKE HRVATSKE

2
Marinka Orlić

Red. br.	III Kr	Datum osnivanja	Sud i broj	
1.	71	11.08.2017.	Općinski sud Velika Gorica	K-444/2015
2.	72	25.08.2017.	Općinski sud Zadar	K-415/2016
3.	74	14.09.2017.	Općinski sud Rijeka	K-928/2015
4.	75	15.09.2017.	Općinsku sud Pula	K-703/2016
5.	76	27.09.2017.	Općinski sud Rijeka	KO-22/2014
6.	77	29.09.2017.	Općinski kazneni sud Zagreb	KO-1738/2014
7.	78	04.10.2017.	Općinski sud Novi Zagreb	K-140/2015
8.	79	04.10.2017.	Općinski kazneni sud Zagreb	KO-33/2012
9.	80	04.10.2017.	Općinski kazneni sud Zagreb	K-834/2016
10.	81	05.10.2017.	Općinski kazneni sud Zagreb	K-2204/2016

11.	82	17.10.2017.	Općinski sud Split	Kv-558/2016
12.	83	19.10.2017.	Općinski sud Split	K-1254/2011
13.	84	30.10.2017.	Općinski sud Osijek	K-1338/2015

Članak 540. stavak 2. Zakon o kaznenom postupku (NN, 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 – odluka Ustavnog suda RH, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14 i 70/17)

Izreka presuda o izdavanju kaznenoga naloga mora sadržavati odluku o kazni, a nije dovoljno visinu kazne i rok provjeravanja navesti samo u obrazloženju presude.

Primjer iz sudske prakse br. 31:

U pravu je državni odvjetnik kada se žali zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 1. t. 11. ZKP/08 navodeći da je presudom o izdavanju kaznenog naloga prvostupanjski sud okr. M. Č. M. za kazneno djelo krađe iz čl. 228. st. 1. KZ/11 izrekom presude izostavio izreći kaznu, a u obrazloženju presude je naveo da se navedenoj okrivljenici izriče kazna zatvora u trajanju od šest mjeseci s rokom provjeravanja od dvije godine i da je uslijed navedenoga izreka presude nerazumljiva, proturječna sama sebi i svojim razlozima. Ovo stoga što odredba čl. 541. st. 2. ZKP/08 propisuje obvezne sastojke presude o kaznenom nalogu, a među kojima je i kazna ili mjera iz zahtjeva državnog odvjetnika koja se izriče okrivljeniku. Izreka pobijane presude ne sadrži odluku o kazni i na taj način izreka presude je nerazumljiva jer je u pobijanoj presudi navedeno da je okrivljenica počinila kazneno djelo krađe iz čl. 228. st. 1. KZ/11. U razlozima sadržanim u obrazloženju pobijane presude, u 4. odlomku, navedeno je da je sud okrivljenicu zbog navedenog kaznenog djela osudio na kaznu zatvora u trajanju od šest mjeseci, a na temelju čl. 56. KZ/11 izrekao joj uvjetnu osudu s rokom provjeravanja od dvije godine. Ovakvo obrazloženje proturječi izreci presude u kojoj nije sadržana odluka o sankciji koja se prema okrivljenici primjenjuje, presuda je proturječna sama sebi i svojim razlozima te je počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka na koju je državni odvjetnik u žalbi ukazao. U ponovljenom postupku prvostupanjski sud će otkloniti nedostatke na koje mu je ovim rješenjem ukazano, te će donijeti novu odluku koja će biti u skladu s odredbom čl. 541. st. 2. ZKP/08, valjano će novu odluku obrazložiti i dostaviti osobama navedenim u odredbi čl. 542. st. 1. ZKP/08. Županijski sud u Osijeku KŽ-105/2017-4. od 13. travnja 2017.

Članak 541. stavak 2. Zakon o kaznenom postupku (NN, 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 – odluka Ustavnog suda RH, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14 i 70/17)

U izreku presude o izdavanju kaznenog naloga potrebno je navesti visinu kazne, nikao nije dovoljno visinu kazne navesti samo u obrazloženju.

Primjer iz sudske prakse br. 32:

U pravu je državni odvjetnik kada se žali zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 1. toč. 11. ZKP/08 navodeći da je presudom o izdavanju kaznenog naloga prvostupanjski sud okr. M. Ć. M. za kazneno djelo krađe iz čl. 228. st. 1. KZ/11 izrekom presude izostavio izreći kaznu, a u obrazloženju presude je naveo da se navedenoj okrivljenici izriče kazna zatvora u trajanju od šest mjeseci s rokom provjeravanja od dvije godine i da je uslijed navedenoga izreka presude nerazumljiva, proturječna sama sebi i svojim razlozima. Ovo stoga što odredba čl. 541. st. 2. ZKP/08 propisuje obvezne sastojke presude o kaznenom nalogu, a među kojima je i kazna ili mjera iz zahtjeva državnog odvjetnika koja se izriče okrivljeniku. Izreka pobijane presude ne sadrži odluku o kazni i na taj način izreka presude je nerazumljiva jer je u pobijanoj presudi navedeno da je okrivljenica počinila kazneno djelo krađe iz čl. 228. st. 1. KZ/11. U razlozima sadržanim u obrazloženju pobijane presude, u 4. odlomku, navedeno je da je sud okrivljenicu zbog navedenog kaznenog djela osudio na kaznu zatvora u trajanju od šest mjeseci, a na temelju čl. 56. KZ/11 izrekao joj uvjetnu osudu s rokom provjeravanja od dvije godine. Ovakvo obrazloženje proturječi izreci presude u kojoj nije sadržana odluka o sankciji koja se prema okrivljenici primjenjuje, presuda je proturječna sama sebi i svojim razlozima te je počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka na koju je državni odvjetnik u žalbi ukazao. - Županijski sud u Osijeku, KŽ-105/17-4. od 13. travnja 2017.

Članak 557.a Zakon o kaznenom postupku (NN, 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 – odluka Ustavnog suda RH, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14 i 70/17)

U slučajevima kada je miješanje u vlasništvo predviđeno zakonom razmjernost miješanja treba cijeliti restriktivnije jer nije svaki nerazmjer između iznosa pretpostavljene imovinske koristi koji se mjerom osigurava i vrijednosti predmeta koji je vlasništvo protivnika osiguranja povreda prava vlasništva. Mora se raditi o izrazitijem nerazmjeru koji zbog opsega zadiranja u vlasništvo očito nadilazi potrebu određivanja takve mjere u odnosu na visinu iznosa pretpostavljene imovinske koristi.

Primjer iz sudske prakse br. 33:

U pravu je državni odvjetnik kada tvrdi da je sud prvog stupnja pogrešno u konkretnom predmetu ocijenio da nema uvjeta da se radi osiguranja eventualne odluke o oduzimanju imovinske koristi protivnici osiguranja D. M. zabrani da otuđi ili optereti predmetne nekretnine zbog povrede prava na mirno uživanje prava vlasništva iz čl. 1. Protokola br. 1. uz Europsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje Konvencija). Naime, sud prvog stupnja, i pored činjenice koja proizlazi iz podignute i potvrđene optužnice o postojanju osnovane sumnje da je protivnica osiguranja predmetnim kaznenim djelom iz čl. 337. st. 4. u vezi st. 3. i 1. KZ/97 ostvarila protupravnu imovinsku korist u iznosu od 319.848,92 kn, smatra da je zbog vrijednosti stana koji je obuhvaćen ovom mjerom osiguranja, a koji prema

navodima samog državnog odvjetnika iz prijedloga za osiguranje iznosi 559.173,43 kn (tržišna vrijednost), odnosno 556.173,43 kn (osnovica za porez), je dvostruko veća, povrijeđeno pravo vlasništva protivnice osiguranja zaštićeno citiranom odredbom Konvencije. Međutim, iako se državni odvjetnik u svojoj žalbi poziva na odredbe Zakona o postupku oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom i prekršajem („Narodne novine“ broj 145/10 - dalje: ZOPOIK), koji je u međuvremenu prestao važiti na temelju Zakona o prestanku važenja Zakona o postupku oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom i prekršajem („Narodne novine“ broj 70/2017), relevantne okolnosti u vezi spornog pitanja mogućnosti osiguranja odluke o oduzimanju imovinske koristi se nisu u bitnom dijelu izmijenile odredbama Zakona o izmjenama i dopunama zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“ broj 70/2017 - dalje: ZID ZKP/08.) koje su u međuvremenu stupile na snagu i koje se imaju primijeniti u daljnjem dijelu ovog postupka s obzirom na odredbu čl. 2. Zakona o prestanku važenja Zakona o postupku oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom i prekršajem. Dakle, odredbom čl. 557.a ZID ZKP/08 je propisano da ovlašteni tužitelj može radi osiguranja oduzimanja imovinske koristi ostvarene protupravnom radnjom prije i nakon pokretanja kaznenog postupka predložiti bilo koju mjeru kojom se postiže ta svrha, a između ostalih i zabranu otuđenja i opterećenja nekretnine ili stvarnih prava upisanih na nekretnini, uz zabilježbu zabrane u zemljišnu knjigu, oduzimanjem nekretnine i njezinim povjeravanjem na čuvanje i upravljanje državnom tijelu nadležnom za upravljanje državnom imovinom koja je propisana u toč. a. citirane zakonske odredbe. Odredbom čl. 557. b. ZKP/08 je kao i do sada određeno da se opasnost od nemogućnosti ostvarenja tražbine Republike Hrvatske, odnosno da će ostvarenje biti otežano ako mjera ne bude određena pretpostavlja. Kraj takvog stanja stvari, kada je sud utvrdi postojanje osnovane sumnje te postoji navedena zakonska pretpostavka o opasnosti nemogućnosti odnosno otežanja naplate moguće odluke o oduzimanju imovinske koristi, zaključak suda prvog stupnja o povredi konvencijskog prava vlasništva se u svjetlu navoda tužitelja ukazuju pogrešnim. Naime, s obzirom na činjenicu da je predmet osiguranja iznos od 319.848,92 kn kao svota za koju se protivnica osiguranja tereti u pravomoćnoj optužnici da je stečena počinjenjem predmetnog kaznenog djela, a vrijednost stana na koji se mjera osiguranja odnosi iznosi nešto više od 550 tisuća kuna, ali koji je opterećen pravom zaloga u korist Prve stambene štedionice u visini odobrenog kredita od 50 tisuća eura i koje je pravo upisano u zemljišnu knjigu 13. studenoga 2014. kao teret koji svakako umanjuje vrijednost nekretnine, zaključak suda o postojanju očitog nerazmjera između vrijednosti moguće protupravne imovinske koristi i vrijednosti stana se ukazuje pogrešnim. Iako sudovi svakako trebaju kod odlučivanja predloženim mjerama osiguranja odluke o oduzimanju imovinske koristi imati u vidu načelo razmjernosti i u tom kontekstu štiti pravo vlasništva u smislu Konvencije (presuda Europskog suda za ljudska prava Džinić protiv Hrvatske od 17. svibnja 2016., broj 38359/13., odluka ovoga suda od 10. siječnja 2017., broj I KŽ-659/16-4 i dr.) treba imati u vidu da u slučajevima kada je miješanje u vlasništvo, kao u konkretnom slučaju, predviđeno zakonom te se težilo legitimnom cilju, razmjernost

miješanja treba cijeniti restriktivnije jer nije svaki nerazmjer između iznosa pretpostavljene imovinske koristi koji se mjerom osigurava i vrijednosti predmeta koji je vlasništvo protivnika osiguranja povreda prava vlasništva. Mora se raditi o izrazitijem nerazmjeru koji zbog opsega zadiranja u vlasništvo očito nadilazi potrebu određivanja takve mjere u odnosu na visinu iznosa pretpostavljene imovinske koristi. Iz naprijed navedenih razloga prihvaćena je žalba državnog odvjetnika te je pobijano rješenje ukinuto i predmet je upućen prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje.

- Vrhovni sud Republike Hrvatske, I KŽ-410/17-4 od 10. kolovoza 2017.

7. ANALIZA UKIDNIH ODLUKA

Provesti će se analiza odluka koje su interesantne za sudsku praksu, a koje su u međuvremenu donesene, od časa pisanja priručnika do vremena provođenja edukacije.